

Aproximació a un estudi sobre els lloretencs a Amèrica

AGUSTÍ M. VILÀ GALÍ
Doctor en Enginyeria Industrial

Quaderns de la Selva, 20

•

Any 2008

p. 123 a 170

• CENTRE D'ESTUDIS SELVATANS •

En les meves incursions a arxius arran de cerca d'informació per als meus llibres sobre l'avantpassat mariner de Lloret, a mesura que avançava en la cerca, m'adonava del bon nombre de lloretencs que, d'una o altra manera, viatjaven a Amèrica i, ben aviat, vaig pensar que si prenia nota de les dades que trobava sobre lloretencs que van fer el salt de l'oceà potser, en un futur, podria recopilar en un article o en un opuscle el que havia trobat al llarg els anys.

Em va cridar l'atenció la diversitat de motius que els lloretencs posaven per obtenir la documentació adient per a poder embarcar-se, i anar a trobar-se amb un parent que el reclamava, per liquidar assumptes dineraris, en molts casos simplement per a embarcar de cuiner, de reboster o d'escrivent a bord d'un dels nostres vaixells, molt dels quals és molt possible que no tornessin al poble, que es quedessin allà amb la fita d'estalviar uns pesos i poder retornar a les arrels exhibint aquell brillant en la seva agulla de corbata o en l'anell que lluïen ufanosos, ultra el costum de presumir amb un bon tabac havà.

És així, doncs, que a mesura que anava buidant arxius i més arxius aprofitava per a prendre nota de totes les dades que trobava sobre lloretencs que per un motiu o altre van decidir, almenys intentar, fer les Amèriques.

D'aquesta manera he recollit informació de diversos arxius: Arxiu Municipal de Lloret de Mar, Arxiu de Protocols de Barcelona, Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners, Arxiu Municipal de Girona, Arxiu de Sant Josep de Girona, Arxiu Històric de Barcelona, Arxiu de la Corona d'Aragó, del Districte Farnense i de fonts diverses.

És difícil condensar tota la informació obtinguda en un sol text, pel fet de no coincidir les mateixes dates en la seva major part. Per això es donen en relacions separades el que s'ha trobat en cada un dels documents consultats, ordenades però per ordre cronològic a partir de la primera data obtinguda.

Cal dir, tanmateix, que no s'ha pensat pas que aquesta recopilació fos definitiva, ja que resten moltes llacunes per emplenar. Una de molt important és la que es refereix als lloretencs que van fer la travessia molt a les acaballes del segle XIX i els primers anys del XX, que crec que no van ser pas pocs, si bé sobre aquest període es dedica un apartat amb el títol «Entre el record i l'anècdota».

Arxiu Protocols de Barcelona

La documentació que avala les dades següents és l'escriptura de caució per la qual s'assegurava o garantia el compliment d'una obligació, mitjançat jurament, béns propis o fermances d'un tercer.¹ Aquesta última era la fórmula emprada pels qui, per una raó o altra, volien viatjar a Amèrica, els quals eren avalats per persones de crèdit de la nostra població. Segons aquest procediment el peticionari del viatge es comprometia a guardar determinades condicions.

1. *Gran Enciclopèdia Catalana*, vol. 4, p. 766.

30 de gener de 1790. Romà Puig, fill de Lloret, signa escriptura de caució per viatjar com a passatger en al sagetia *San Diego*, del patró Joan Castañer de Canet, amb destinació a Cartagena d'Índies, per un període de dos anys. El motiu és el cobrament d'interessos.

18 d'octubre de 1796. Jaume Vilallonga, sobrecàrrec del bergantí *Nuestra Señora del Rosario*, del capità Jaume Taulina, per a un viatge a Veracruz.

28 de setembre de 1798. Llicència a Magdalena Parés i Bofarull, esposa de Salvador Parés i Grau, fabricant de mitges, per viatjar a Veracruz on residir-hi el temps que calgui per despatxar els seus assumptes.

2 de febrer de 1799. Josep Durall, comerciant de Lloret, per a traslladar-se a Montevideo en qualitat de sobrecàrrec a bord de la goleta *Nuestra Señora del Carmen*. El capità era Josep Cerdà.

1804. Llicència per a 5 anys a Pau Risech per a l'Havana i Santiago, per donar sortida a efectes diversos i passar comptes amb els seus corresponsals.

12 de gener de 1804. Climent Puig per passar a Buenos Aires a incorporar-se a una casa de comerç regida pel seu nebot Josep Puig. Llicència per 6 anys.

21 de gener de 1803. Llicència a Esteve Sala, paleta, a favor del seu fill Francesc Sala per a anar a Montevideo i afegir-se a la casa botiga de comerç que hi té establerta Narcís Sala, fill i germà.

22 de maig de 1804. Llicència a Bartomeu Pujol i Aldrich per a traslladar-se a l'Havana i fer-se càrrec de la casa de comerç que hi té establerta Ramon Vilallonga. Permís de 5 anys.

23 de juny de 1804. A Bonaventura Mundó per a anar a l'Havana i encarregar-se de la casa de comerç que hi té establerta Sebastià Buades.

6 d'agost de 1804. A Pau Risech per a anar a l'Havana i d'allà a la ciutat de Cuba (Santiago) a fi de donar sortida d'efectes i arranjar comptes amb els seu corresponsals. Llicència per 5 anys.

1817. Llicència a Antoni Garriga, comerciant de Lloret, pel *Santa Marta* en classe de passatger. Permís per 4 anys.

1819. Llicència a Pere Botet, veí de Lloret, per 3 anys a l'Havana.

18 de desembre de 1819. Llicència a Joan Pere Albà per a anar a l'Havana per un període de 3 anys.

20 d'octubre de 1815. Autorització a Josep Guinart i Surís per a anar a l'Havana i Puerto Rico, per 8 mesos.

4 d'octubre de 1826. Autorització a favor de Teresa Sala, veïna de Lloret, per a anar a Puerto Rico a unir-se amb el seu marit, Antoni Serra, on té casa establerta.

2 de desembre de 1826. Autorització a Romà Botet i Parés per a anar a Cuba.

2 de desembre de 1826. Autorització a Cristòfol Comas, casat, veí de Lloret, per a anar a Cuba, per 2 anys.

10 de març de 1827. Autorització a Narcís Galí, solter, natural de Lloret, per a la ciutat de Cuba.

10 de març de 1827. Autorització a Lluís Bofill i Baixivern, solter, natural de Lloret, per a traslladar-se a Puerto Rico.

10 de març de 1827. Autorització a Josep Macià i Domènech, natural de Lloret, per a anar a Cuba. No sap signar.

5 de juny de 1827. Esteve Tomàs i Maig, de la matrícula de Lloret, atorga permís i consentiment al seu fill Romà Tomàs i Parés per a viatjar a Nuevitas i reunir-se a la casa de comerç que té establerta el seu oncle Ignasi Maig. No sap signar.

10 de setembre de 1827. Autorització a Ramon Tomàs i Parés, solter, natural de Lloret, per a passar a Puerto Príncipe.

20 d'octubre de 1827. Autorització a Esteve Capdevila i Riera, natural de Lloret, solter, per a anar a l'Havana. Es tracta d'un oncle de Maria Serra i Capdevila, àvia de l'autor d'aquest treball, la qual va heretar-ne unes propietats a Lloret.²

7 de desembre de 1827. Autorització a Salvador Saragossa, natural de Lloret, per a passar a Puerto Rico. Aquest pot ser un altre membre de la nombrosa nissaga dels Saragossa.

2 de gener de 1828. Autorització a Romà Macià i Vilallonga, natural de Lloret, per a passar a l'Havana.

23 de gener de 1829. Autorització a Antoni Monter, comerciant de Lloret, dona permís al seu fill Gerard Monter i Galí per a passar a l'Havana i fer-se càrrec de diversos cabals que el seu pare posseeix allà.

26 de gener de 1829. Autorització a Gerard Monter i Galí per a passar a l'Havana.

29 d'octubre de 1830. Autorització a Bartomeu Macaya i Mont, veí de Lloret, casat, per a anar a l'Havana per dos anys.

25 d'agost de 1831. Autorització a Paula Pi i Marianna Alemany, casades, veïnes de Lloret, per a traslladar-se a l'Havana i reunir-se amb els respectius marits.

19 d'agost de 1831. Autorització a Josep Pomés i Macaya, solter, natural i veí de Lloret, per a passar a Trinidad de Cuba.

29 d'agost de 1831. Autorització a Josep i Modest Grifoll, germans, veïns de Lloret per a anar a Trinidad de Cuba.

24 d'agost de 1832. Llicència a Joaquim M. Rodés, natural i veí de Lloret, per a passar a Trinidad (de Cuba?).

22 d'octubre de 1832. Llicència a Josep Galí, casat, veí de Lloret, per a passar a Trinidad de Cuba per 2 anys.

7 de desembre de 1832. Llicència a Jaume Taulina, veí i comerciant de Lloret, per a anar a l'Havana.

2. De les relacions entre aquest Capdevila i Maria Serra se'n donen detalls a «Els Saragossa i la vinya de sa Boadella», *Sesmond*, 8 (2009). [En premsa.]

Arxiu Comarcal de la Selva

3 de febrer de 1804. Consentiment de Josep Mataró i de la seva muller Maria Domènech a favor del seu fill Josep Mataró i Domènech per a traslladar-se a la Guaira i Cumanà en la pollacra *Ntra. Sra. del Carmen*, del capità Francesc Domènech. L'autorització era per a 3 anys.

16 de març de 1804. Consentiment d'Agustina Vieta a favor el seu marit Bonaventura Mundó per a passar a l'Havana, per ajudant de botiga de Sebastià Buadas, resident a l'Havana. A bord de la fragata *Ntra. Sra. del Carmen*, de la qual era capità Jacint Vernet i Sala. El termini és de tres anys.

29 de novembre de 1808. Consentiment de Rosa Conill a favor del seu marit Martirià Botet per a viatjar a Amèrica. Es dona aquest viatge en el període en què Martirià Botet deixa Barcelona, ocupada pel francesos i es trasllada a Tarragona, des d'on podia viatjar a Cuba.³

31 d'agost de 1815. Consentiment de Rosa Pujol a favor del seu marit Joan B. Domènech per a anar a l'Havana, on té casa de comerç establerta, i viatjar sense limitació de temps.

3 de setembre de 1816. Consentiment de Tecla Botet a favor del seu marit Antoni Garriga, veí i del comerç de Lloret, per a passar a Santa Marta, on te casa establerta. Sense limitació durant quatre anys.

10 de novembre de 1826. Consentiment de Joan B. Robert, patró mariner i veí de Lloret, a favor del seu fill Joan B. Robert, per a passar a Cuba.

19 de desembre de 1826. Consentiment de Ferriol Galí a favor del seu fill Narcís Galí i Barceló, solter, per a passar a Cuba.

27 de febrer de 1827. Climent Maig, veí de Lloret, consentiment a favor del seu fill Joan Maig per a passar a l'illa de Cuba.

9 de febrer de 1827. Reparada Domènech, esposa en segones núpcies de Josep Macià, dona permís a Josep Macià, fill del seu primer matrimoni amb Narcís Macià, per a passar a l'Havana.

29 de març de 1830. Teresa [Torró] Bunyol, veïna de Lloret, vídua de Josep Torró, mariner de Malgrat, dona el seu consentiment al seu fill Joan Bta. Torró i Bunyol per a passar a Puerto Rico i fer els viatges que convingui.

24 d'agost de 1830. Caterina Cursí i Munter, veïna de Lloret, vídua d'Antoni Pau Cursí, dona permís a la seva filla Maria Mercè, soltera, per a passar a Matances, per a cobrament i arranjamant d'interessos del seu pare, que va morir allà. Va acompanyada del seu oncle Josep Monter.

30 d'agost de 1830. Isidre Esparraguera, veí de Lloret, fuster, dona permís al seu fill Josep per a passar a Cuba, a l'Havana, per a reunir-se amb el seu germà Bernabeu, que el reclama.

3. Per a més informació sobre Martirià Botet es pot consultar el llibre *Martirià Botet i Rosalts: armador i navilier de Lloret, Lloret de Mar: Club Marina "Casinet", 2004.*

Documentació cedida per Àngel Martínez de Laguardia

De la documentació cedida per Àngel Martínez de Laguardia hem cregut interessant transcriure les anotacions que ens proporciona relatives majorment a certificacions o autoritzacions per a embarcar-se en vaixells lloretencs de la ruta d'Amèrica i altres, generalment ocupant un càrrec o funció en els vaixells.

Si bé no es tracta de lloretencs que com en altres relacions es determina l'objecte del seu viatge, d'un mode o altre tot és gent del nostre poble que viatja amb destinació a ports d'Amèrica. El que succeí un cop allà, tant amb els lloretencs d'aquesta relació com de les anteriors, és possible que un cop allà molts d'ells desertessin com a tripulants dels vaixells que els va portar, restessin als ports de desembarcament en l'esperança de quedar-s'hi en busca de feina o que ja tinguessin algun parent o amic que els ajudés a guanyar-se la vida.

Aquestes relacions només comprenen els anys 1832 i 1834, tot i així s'ha cregut adient incloure-les en aquest recull de lloretencs a Amèrica.

1832

Gener

Dia 13. A Josep Figueras, fill de Baldiri i de Margarida Fullà, de 18 anys, per a embarcar-se de cuiner en el quetx *Egerida* del capità Joan Domènech per al Marañon.

Dia 14. A Josep Botet, de 28 anys, fill de Tomàs i de Caterina, per a embarcar-se de despenser en el quetx *Egerida* del capità Joan Domènech per al Marañon.

Dia 16. A Gerard Sala, fill d'un altre Gerard i de Cristina Botet, per a embarcar-se d'escrivà en la pollacra *Virgen del Carmen* del patró Joan Domènech per a Cadis.

Dia 23. A Joan Bta. Pull, fill de Bonaventura i de Rosa, per a embarcar-se de cuiner en la pollacra *Nuestra Señora del Carmen* del patró Joan Mataró per al Brasil.

Febrer

Dia 3. A Francesc Pesaferrer, fill de Francesc, per a embarcar-se en el bergantí *Federico*, del qual era capità Josep Cabruja, per a viatge a Cuba.

Dia 3. A Joaquim Campderà, fill de Joan Bpta. i de Josepa Ruhira, de bona conducta.

Dia 14. A Eudald Camplà, fill de Eudald i de Maria Bandrich, de bona conducta.

Dia 15. A Antoni Gros, fill de Pau i de Gertrudis, de bona conducta per a embarcar-se en el bergantí *Cristina*, del qual era capità Francesc Franquet, per a l'Havana.

Dia 15. A Antoni Gros, fill d'Antoni i de Elisabet, per a embarcar-se en el bergantí *Cristina*, del capità Francesc Franquet, per a passar a l'Havana.

Dia 15. A Ramon Macià, fill de Francesc i de Caterina, per a embarcar-se en el bergantí *Cristina*, capità Francesc Franquet, per a l'Havana.

Dia 20. A Miquel Pujol, fill de Francesc i de Cristina Mataró, per a embarcar-se de cuiner en la pollacra *Santiago (a) La Vencedora*, del capità Josep Marañón, per a Puerto Rico.

Dia 20. A Joan Jordà, de 9 anys, fill de Joan i de Maria Fullà, per a embarcar-se de noi de cambra en el bergantí *Federico*, del capità Josep Cabruja, per a Cuba.

Març

Dia 4. A Joan Albà, fill de Joan i de Teresa Font, per embarcar-se de despenser en la pollacra *La Rosa*, capità Joan Domènech i Conill per a Puerto Rico.

Maig

Dia 22. A Joan Monter, fill de Josep i de Catarina Hortoy, per a embarcar-se de cuiner en la pollacra *Virgen del Rosario*, del capità Gerard Monter, per a Trinidad.

Juliol

Dia 28. A Bonaventura Garriga, fill de Gaspar Garriga i de Teresa, per a embarcar-se de cuiner i reboster en la pollacra *San Antonio*, del capità Francesc Garriga, per al Brasil.

Dia 30. A Joaquim Maria Rodés i Vaquer, fill de Narcís i fe Maria, per a embarcar-se de sobrecàrrec en la pollacra *San Antonio (a) La Estrella*, del capità Joan Bta. Surís, amb destinació a Espíritu Santo. Es tracta d'un membre de la nissaga de notaris gironins.

Agost

Dia 3. A Josep Botet, de 29 anys, fill de Tomàs i de Caterina, per a embarcar-se de cuiner en el quetx *Egerida*, del capità Pau Domènec, amb destinació al Brasil.

Dia 8 A Salvador Monget, natural i veí de Lloret, casat, de 44 anys, fill d'Aciscle i de [...] per a embarcar-se de cuiner en el quetx *Narcisa*, capità Agustí Maig, per a Puerto Rico.

Dia 9. A Joan Mundó, fill de Bonaventura i d'Agustina Riera, per a poder obtenir llicències Reals per a passar a Matanzas.

Dia 20. A Josep Margenat, fill de Domènec i de Josepa Morera, per a poder obtenir llicència reials per a anar a Nuevitas.

Dia 23. A Josep Galí, de la seva homenia de bé, per a poder obtenir passaport per a anar a Trinidad (de Cuba).

Setembre

Dia 10. A Bartomeu Macaya, natural i veí de Lloret, de bona conducta i per a embarcar de despenser de la goleta *La Humildad*, capità Salvador Crosas, per a fer viatge a Puerto Rico. És fill de Joan Macaya i de Jerònima Mon.

Dia 24. A Reparada Macaya i Surís i la seva filla Maria Carme (?) per a passar a Puerto Rico amb llicència reial.

Octubre

Dia 1. A Jaume Surís, fill de Romà i d'Anna Llorens, de bona conducta per obtenir passaport per Puerto Rico.

Dia 2. A Jaume Taulina, natural de Lloret, fill de Jaume i d'Anna Vilallonga de bona conducta per passar a Amèrica.

Dia 20. A Marianna Guinovat, consort de Antonio Guinovart, mariner absent a Matanzas i els seus fills Salvador d'11 anys i Reparada e 3 anys, de bona conducta per anar a Matanzas.

Dia 23. Als germans Sebastià i Gràcia Buades, fills de Joan i de Cristina Saragossa, de bona conducta per anar a la ciutat de l'Havana.

Dia 24. A Pau Gros, fill de Pau d'Elisabet Balmaña, de bona conducta i passar a l'Havana.

Dia 24. A Sebastià Pujol, fill de Joan i de Cristina, per embarcar-se de cuiner en el quetx *San José*, capità Narcís Parés, per a l'illa de Cuba.

Dia 26. A Joan Albà, fill de Joan i de Teresa, per embarcar-se de reboster en el bergantí *Nuestra Señora de los Dolores*, capità Joan Puig, per a l'Havana.

Dia 26. A Miquel Pujol, fills de Joan i de Cristina Mataró, per embarcar-se de reboster en la pollacra *Santiago (a) La Vencedora*, capità Josep Mataró, per a Puerto Rico.

Novembre

Dia 29. A Romà Artau, fill d'Agustí i de Cristina Marlès, per embarcar-se de despenser amb la pollacra *San José*, patró, Joan Bta. Robert, per a l'illa de Cuba.

1834

Gener

Dia 24. A Bonaventura Font, fill de Nicolau i de Teresa Burgada, per a poder obtenir passaport per a passar a Puerto Rico.

Febrer

Dia 1. A Carles Bahils, per a embarcar-se de cuiner i despenser a la goleta espanyola anomenada *La Rosa*, del capità Romà Carreras, per a Puerto Rico.

Dia 11. A Antoni Miquel, fill d'Agustí, de bona conducta, per a obtenir llicència per a anar a Puerto Rico.

Dia 16. A Pau Gros, fill d'Antoni i d'Isabel Balmaña, de bona conducta, per a viatjar a l'Havana en el bergantí *Cristina*.

Dia 16. A Antoni Gros, fill de Pau, per a fer viatge a l'Havana en el bergantí *Cristina*.

Març

Dia 9. A Ramon Macià, fill de Francesc i Caterina Cabañas, de bona conducta, per a embarcar-se en el bergantí *Cristina*, del capità Francesc Franquet, per a l'Havana.

Dia 28. Climent Albà, de 15 anys, fills de Josep i Josepa Botet, de bona conducta, per a embarcar-se de reboster en la pollacra *Los Dolores*, del capità Agustí Cabañas, per a Pernambuco.

Dia 26. Josep Macià, fill de Joan Bta. i de Gràcia, de bona conducta, per a embarcar-se en la pollacra *Santiago (a) La Vencedora*, del capità Josep Mataró, per a Puerto Rico.

Maig

Dia 13. A Sebastià Pujol, fill de Joan, per a embarcar-se de cuiner i despenser en la pollacra *Nuestra Señora de Gràcia*, del capità Agustí Gelats per a un viatge a Rio de Janeiro.

Agost

Dia 10. A Francesca Parés i Gandol, esposa de Joan Bta. Parés, absent a Puerto Príncipe, que passa a reunir-se allà amb el seu marit, amb el seu fill Joan Bta., de 9 anys, i una filla, Maria, de 7 anys, de bona conducta, per a anar a Puerto Príncipe amb els seus dos fills.

Dia 23. A Joan Galí, fill de Joan i de Gaietana Carreras, de bona conducta, per a embarcar de cuiner en el quetx *Marcial*, del capità Bonaventura Carreras, per a viatjar a l'Havana.

Dia 29. A Romà Artau, fill d'Agustí i de Cristina Marlès, per a embarcar-se de reboster en la pollacra *San José*, del capità Joan Bta. Robert, per a l'illa de Cuba.

Setembre

Dia 7. A Joan Monter, fill de Joan i de Caterina Hortoll, per a embarcar-se de cuiner en la pollacra *Virgen del Rosario*, del patró Gerard Monter, per al port del Maraion (Brasil).

És ben curiós que en aquesta documentació gran part dels lloretencs que viatgen a Amèrica ho fan com a cuiners o rebosters de bord. Una estranya coincidència que ens pot fer sospitar que es tractava d'una manera encoberta de viatjar a Amèrica.

Servei d'Arxiu Municipal de Lloret de Mar⁴

Padró any 1868

Es tracta de la informació més completa que hem trobat d'un any, el 1868, en què si bé la construcció naval a Lloret es trobava en les seves últimes etapes, és possible que la dèria per anar a Amèrica es trobés en un dels seus moments àlgids. Probablement l'abandó de la construcció naval afavorí la marxa de lloretencs cap a Amèrica, on esperaven trobar altres oportunitats.

A més dels noms dels expedicionaris, aquest padró ens proporciona el carrer on vivien, l'edat, el lloc de destinació, els anys i mesos d'absència de Lloret i, en la columna d'observacions, dades sobre la persona que viatja, és a dir, en alguns casos la data de naixement, els seu estat civil (solter o casat), la seva ocupació (si se sap), etc.

Cal tenir en compte que no tots els lloretencs que es relacionen s'establiren a Amèrica, perquè, com es veu, una gran part eren homes que s'embarcaven a les tripulacions dels nostres vaixells i si bé, com s'ha dit, podien desertar, la major part retornaven a la Península.

També és troben noms de capitans i pilots, els quals tampoc no es convertien en residents als ports de recalada. S'hi podrien afegir el bon nombre de pilots i capitans lloretencs que feien les mateixes rutes que els descrits i que no es troben entre la gent que l'any 1868 navegaren vers Amèrica.

El que ens dona aquest quadre és el gran nombre de lloretencs que, per un motiu o altre, viatjaren vers el Nou Continent.

Abreviatures utilitzades

as. = anys	df. = difunt	n. s. p. = no saben on para	pesc. = pescador
c. = casat	est- = estudiant	na. = navega	pil. = pilot
car. = carreter	m. a. = mestre d'aixa	nav. car. = navegant	prop. = propietari
cal. = calafat	mar. = mariner	de carrera	s. = solter
cap. = capità	ms. = mesos	observ. = observacions	v. = vidu
com. = comerç	n. = nascut	pg. = pagès	via. = viatja a

4. Servei d'Arxiu Municipal de Lloret de Mar, 7.1.9, 7.3.1, 7.3.2, 7.3.3, 7.3.4 i 7.3.5.

Cognoms pare	Cognoms mare	Nom	Edat	Residència	As.	Ms.	Observacions
<i>Sant Pere</i>							
Puig	Bas	Romà	30	Havana	15	--	--
Puig	Bas	Pau	28	Havana	16	--	--
Puig	Bas	Cristina	23	Havana	--	--	--
Domènech	Carreras	Josep	31	Manzanillo	--	--	nav. car., pil.
Botet	Monter	Jaume	17	Manzanillo	--	04	pil.
Parés	Fontrodona,	Joan	39	Montevideo	--	05	mar.
Llobet	Suñé	Josep	15	Cuba	--	03	n. 02/1851
Roura	Sureda	Joan	32	Cienfuegos	--	06	mar., c.
Maig	Garriga	Climent	34	Havana	10	--	com., s.
Maig	Garriga	Agustí	15	Havana	--	06	--
Augé	Vila	Francesc	11	Nuevitas	--	01	n.30/12/1855
Albertí	Mataró	Miquel	30	Trinidad	--	01	pil., c.
Fàbregas	Carreras	Baldiri	36	Santiago de C.	--	04	com.
Oliver	Macià	Josep	40	Puerto Rico	--	--	mar.
Suñé	Riera	Balarmindo	18	Trinidad	--	01	mar.
Comas	Salvador	José	14	Nuevitas	--	--	n.02/1852
Libra	Taulina	Francesc	28	Nuevitas	--	04	--
<i>Sant Bonaventura</i>							
Rafart	Ferrer	Leopold	23	Bnos.Aires	07	--	com.
Mont	Gelabert	Sebastià	24	Montevideo	--	07	mar.
Mundó	Guinart	Gerard	27	L. de Tonamo	11	--	com.
Guinart	Bandrich	Pere	35	L. de Tonamo	20	--	--
Parés	--	Joan	48	Montevideo	28	--	mar.
Rafart	Ferrer	Francesc	46	Banabacoa	05	--	mar.
Planas	Forest	Salvador	40	Havana	01	02	mar.
Salvatella	Comas	Serafi	44	Batabanó	01	--	mar.
Vieta	Jordà	Dionís	25	Amèrica	08	--	mar.
Vieta	Jordà	Joan	22	Amèrica	02	--	mar., viatja
Guinart	Bandrich	Pere	32	L. de Tanamo	17	--	com.
Mundó	Guinart	Sebastià	27	Montevideo	03	--	mar.
Mundó	Guinart	Gerard	29	L. de Tanamo	14	--	com.
Maura	Robert	Feliu	36	Montevideo	01	04	cal., viatja
Vilà	Pujol	Llorenç	44	Cuba	--	01	mar., viatja
Rissech	Domènech	Salvador	34	Cuba	07	--	com., solter
Gomis	Pg.Ferran	Francesc	16	Havana	--	05	mar., n. 04/10/1856
Boadas	Guinart	Miquel	14	Havana	--	01	com., n. 08/1852
<i>Travessia de Sant Josep</i>							
Bitlloch	Lliura	Joan B.	58	Cuba	--	--	mar., viatja
Estrach	Comas	Casimir	20	Cuba	04	--	com., n. 10/10/1846
<i>Continuació dels Horts</i>							
Reig	Bitlloch	Francesc	21	Matanzas	05	--	com., n.1841
Coll	Llobet	Joaquim	34	Nuevitas	--	05	pil., c., viatja
Sureda	Lluhí	Joan	47	Havana	29	--	com., s.
Sureda	Lluhí	Sebastià	45	Havana	24	--	com., s.
Creus	Barceló	Baldomer	21	Cienfuegos	--	04	mar., s., viatja

Travessia de Sant Pere

Ribot	Pagès	Gerard	36	Cuba	--	10	mar., c.
Lafora	Sala	Matias	21	Amèrica	02	--	mar., s.
Lafora	Sala	Pere	14	Amèrica	01	--	com.
Castelló	Cervera	Francesc	36	Montevideo	11	--	mar., c.

Sant Carles

Surís	Carreras	Salvador	14	Matanzas	--	05	com., 16/09/1852
Bassas	Camplà	Bonosi	39	Montevideo	--	06	mar., c, viatja., df.
Botet	Parés	Joan	44	Amèrica	--	02	mar., c.
Guinart	Peraferrer	Ramon	30	Amèrica	--	14	mar., s.
Font ⁵	Maig	Nicolau	33	Amèrica		04	Comerç
Vidal	Surís	Jaume	50	Amèrica	30	--	mar.
Vidal	Massià	Jaume	20	Havana	06	--	com., quintat
Serra ⁶	Compañó	Francesc	17	Matanzas	--	10	mar., via., 30/09/1849

Travessia de Sant Carles

Guinart	Marlès	Benet	38	Batabanó	02	--	mar., c.
Sitjà	Maura	Joaquim	34	Trinidad	06	--	com., s.
Pujol	Llorens	Lluís	37	Montevideo	11	--	mar., c.
Vilà	Pannon	Agustí	17	Amèrica	02	--	comerç
Fàbregas	Galí	Josep	18	Viatja	04	--	mar.
Ferrer	Soliguer	Dolors	09	Puerto Rico	01	06	--
Ferrer	Soliguer	Pere	18	Havana	04	--	--
Passapera	Fàbregas	Joan	14	Puerto Rico	01	06	--
Mercader	Nogués	Joan	44	Matanzas	--	01	mar., c, viatja.

Alegres

Vidal	Trixaire Salvador		21	Càrdenas	02	--	com., s.
-------	-------------------	--	----	----------	----	----	----------

Sant Josep

Garriga	Domènech	Salvador	22	Cienfuegos	08	--	mar., s.
Parés	Parés	Silvestre	22	Havana	06	--	com.,s.
Bladó	Boadas	Joaquim	18	Havana	02	--	com., s., 01/11/1848
Albà	Putchet	Francesc	40	Havana	--	03	mar., viatja
Planas	Albà	Bonaventura	23	Puerto Rico	--	04	mar., viatja
Rivalaiga	Gispert	Vicenç	17	Puerto Rico	--	03	com., s., n.22/01/1850
Soler	Oliver	Joan	28	Havana	01	--	mar., s.
Soler	Oliver	Manuel	19	Puerto Rico	03	--	com.
Tibau	Vidal	Salvador	15	Havana	--	01	n.02/1851

Carne

Padrosa	Puig	Josep	34	Montevideo	--	08	mar., viatja
Callicó	Rimbau	Francesc	30	Batabanó	--	03	mar., c.
Guinart	Torras	Miquel	19	Montevideo	03	--	mar., s., quedat a
Guinart	Torras	Ramon	17	Montevideo	01	05	mar., s., quedat a
Fonoy	Bitlloch	Miquel	21	Nuevitas	--	07	mar., s., viatja a
Vidal	Piferrer	Francesc	43	Puerto Rico	01	--	mar., c.

5. Nicolau Font i Maig, lloretenc important, era conegut pel sobrenom de *Conde de Jaruco*.

6. Francesc Serra i Compañó, que consta en la relació com a mariner que viatja a Amèrica, pel nom i els cognoms sembla ser la mateixa persona que va obrir una botiga de queviures al carrer de la Vila, on avui hi ha una agència de viatges Marsans.

Morell	Sitjà	Sebastià	22	Trinidad	09	--	com., s.
Morell	Sitjà	Josep	19	Trinidad	06	--	com., s., n.22/02/1847
Creixell	Cuñell	Joan	50	Batabanó	03	--	mar., c.
Creixell	Vilà	Quirze	20	Batabanó	04	--	mar., s., n. 01/1848
Montells	Planas	Salvador	38	Havana	02	--	mar., c., df.
Cornellà	Garriga	Bonaventura	30	Nuevitas	03	--	mar., s.
Garriga	Durall	Bonaventura	44	Cuba	02	06	mar., c.
Guinart	Artau	Jaume	28	Trinidad	--	10	mar., c.
Domènech	Pons	Joaquim	30	Havana	--	08	mar., c., viatja a

Sant Miquel

Trainer	Vidal	Josep	28	Trinidad	14	--	com., s.
Trainer	Vidal	Narcís	23	?	06	--	com., s.
Sagaró	Piferré	Josep	26	Cuba	13	--	com., s.
Sitjà	Piferré	Agustí	11	Cuba	Quedat		pesc., s., n. 09/03/1855
Sitjà	Piferré	Jaume	13	Cuba	--	02	com., n. 23/07/1853
Mataró	Burjats	Josep	38	Havana	01	--	prop., c.
Mataró	Burjats	Joan	17	Havana	--	04	com., s.

Venècia

Moncanut	Conill	Sebastià	41	Batabanó	04	--	mar., c.
Bover	Robert	Josep	41	Havana	05	--	mar., c.
Terradas	Parés	Joan B.	58	Batabanó	04	--	mar., c.
Simon	Pujol	Miquel	24	B. Aires	04	--	mar., s.
Simon	Pujol	Francesc	20	N. Orleans	01	06	mar., s.
Simon	Pujol	Joan	18	Montevideo	01	--	mar., s.
Simon	Pujol	Feliu	15	Havana	02	--	mar., s.
Vidal	Domènech	Felicià	23	Montevideo	02	--	mar., s.
Banadrich	Domènech	Agustí	33	Amèrica	01	--	mar., c.
Sagaró	Duran	Pau	20	Trinidad	--	01	mar., s.
Sagaró	Duran	Sebastià	17	Puerto Rico	01	--	com., s.
Potés	Saragosa	Joan	29	Montevideo	--	08	mar., c.
Botet	Burgada	Josep	17	Havana	03	--	com., s., 15/05/1849
Sala	Rams	Bonaventura	51	Havana	02	--	mar., c.
Sala	Rupià	Bonaventura	24	Havana	07	--	com., s.
Conill	Carreras	Romà	26	Cuba	10	--	com., s.
Moncanut	Parés	Bartomeu	38	Puerto Rico	01	--	com., c., df.
Galí ⁷	Albà	Pere	28	Puerto Rico	--	01	mar., c., via. P. R.
Pesaferré	Galí	Narcís	30	Puerto Rico	--	--	mar., c., quedat
Bosch	Gomis	Josep	18	Havana	04	--	com., s., n.21/07/1848
Borrell	Torruella	Josep	18	Havana	--	--	mar., via., 20/03/1848
Borrell	Torruella	Salvador	16	Havana	--	--	mar., via., 01/11/1850
Artau	Vilà	Josep	54	Havana	--	03	mar., c., viatja a
Artau	Pesaferré	Josep	21	Havana	05	--	mar., s., quedat
Artau	Pesaferré	Joan	16	B. Aires	--	03	mar., s., via., 10/02/1851
Artau	Monter	Joan	33	Havana	01	--	mar., c., quedat

7. Pere Galí Albà, avi matern del qui signa aquest treball, anys més tard s'embarcaria en la fragata de Jaume Cibils, capità Agustí Vilà i Conill, avi patern també de l'autor.

Pedrera

Sala	Albà	Joan	45	Matanzas	01	--	mar., v., viatja a
Coll	Mont	Jaune	41	Batabanó	05	--	?, c.

Raval de Venècia, 51

Rocafort	Baldrich	Domènec	33	Cuba	--	01	mar., c., viatja a
Rocafort	Baldrich	Feliu	14	Cuba	--	01	mar., viatja a
Sala	Llovera	Sebastià	50	Amèrica	--	02	mar., c., ⁸ viatja a

Castell

Catà	Mundet	Salvador	24	Cuba	08	--	com., s.
Artau	Basedas	Joan B.	44	Cuba	--	04	mar., c., viatja a

Repartidor de Sant Isidre

Rosell	Reig	Josep	14	Amèrica	--	--	mar., via. n. 24/02/1852
--------	------	-------	----	---------	----	----	-----------------------------

Mar de Venècia

Passapera	Sala	Josep	21	Manzanillo	06	--	com., s.
Passapera	Sala	Francesc	19	Manzanillo	04	--	com., s.
Font	Reyné	Joan	50	Tinidad	--	01	mar., c., viatja a
Font	Puig	Joan	26	Amèrica	10	--	mar., s., n. s. p.
Boadas	Austrich	Francesc	40	Cárdenas	01	--	mar., c.
Boadas	Artau	Tomàs	15	Cárdenas	03	--	com., s., 05/1851
Durall	Salvador	Bonaventura	38	Buenos Aires	--	01	cap., c.
Boadas	Austrich	Sebastià	35	Amèrica	--	04	mar., c., viatja a
Llugaya	Sala	Lluís	36	N. Orleans	12	--	com., s.
Pijem	Sala	Josep	18	Ponce	07	--	com., s.
Pujol	Parés	Vicenç	21	Cuba	06	--	com., s.
Pujol	Parés	Miquel	20	Montevideo	03	--	com., s., n.04/1847
Domènech	Vllonga.	Jaume	21	Río de la Plata	--	04	pil., s.
Cabruja	Terrats	Jaume	34	Cienfuegos	16	--	com., s.
Cabruja	Vilallonga	Joan	20	Buenos Aires	04	--	com., s., n. 06/1846
Cabruja	Vilallonga	Romà	15	Cienfuegos	--	--	n. 11/1851
Pujol	Sala	Pelegrí	52	Matanzas	--	03	cap., c., viatja a
Pujol ⁹	Conill	Josep	22	Nuevitas	--	03	cap., s., viatja a
Pujol ¹⁰	Conill	Pelegrí	21	Matanzas	--	03	pil., via., n.01/04/1845
Massià	Ribas	Bartomeu	22	Havana	01	--	pil., s., viatja a
Domènech ¹¹	Domènech	Pau	28	Montevideo	15	--	com., s.
Domènech	Domènech	Joan B.	26	Havana	--	03	mar., s., viatja a
Mataró	Domènech	Antoni	21	Buenos Aires	--	04	pil., s., viatja a
Galí	Albà	Josep	26	Nuevitas	--	04	mar., c., viatja a
Rocafort	Austrich	Bonaventura	27	Cuba	--	07	mar., c., viatja a

8. Casat amb Matilde Parés i Parés, filla d'Agustí Parés i Risech (difunt).

9. Josep Pujol i Conill, capità de la corbeta *Oswaldo*, es conta que va morir en el naufragi de la nau, l'11 de maig de 1888, davant les costes de Montevideo. Els germans Josep i Pelegrí Pujol i Conill eren cosins germans d'Agustí Vilà i Conill, avi patern de l'autor d'aquest treball.

10. Quan Pelegrí Pujol i Conill deixa de navegar, funda la societat Pujol Hnos., dedicada a la fabricació de taps.

11. Joan B. i Pau Domènech i Domènech, germans de Cristina Domènech i Domènech, àvia de l'autor d'aquest treball.

Perills

Boris	Mundet	Joan	27	Guayanilla	08	--	com., s.
Boris	Mundet	Esteve	40	Ponce	25	--	com., s., ara Barna.
Planas	Furest	Narcís	37	Nuevitas	--	03	mar., c.

Nou

Rivas	Guinart	Josep	37	Montevideo	--	04	mar., c., viatja a
Cabañas	Surís	Pau	45	Viatja	--	02	cap., c.
Galí	Parés	Narcís	35	Puerto Rico	20	--	com., s.
Galí	Parés	Joaquim	30	Puerto Rico	12	--	com., s.
Vidal	Capdevila	Joan	24	Puerto Príncipe	06	--	com., s.
Artau	Bandrich	Cristòfol	30	Montevideo	01	01	mar., c., viatja a
Vilarrodona		Antoni	47	Amèrica	20	--	mar., c.
Roca	Freixas	Josep	47	Amèrica	--	07	prop., c., df.
Massià	Capdevila	Agustí	24	Batabanó	07	--	com., s.
Massià	Capdevila	Francesc	22	Batabanó	07	--	com., s.

Els Dolors

Massià	Puig	Joan	16	S. M. Rosario	02	--	mar., s., 12/03/1852
Albà	Domènech	Climent	18	Matanzas	03	--	com., c., 04/1848
Artau	Agramunt	Tomàs	37	Buenos Aires	--	04	mar., c., viatja a

Areny

Riera	Sala	Esteve	33	Havana	04	--	mar., c.
Banús	Albà	Francesc	30	Manzanillo	02	--	mar., c.
Banús	Albó	Francesc	11	Manzanillo	--	04	df.
Gelats ¹²	Durall	Narcís	21	Havana	07	--	com., s.
Gelats	Durall	Agustí	16	Havana	01	--	com., s., 30/10/1850
Albà	Masjoan	Pau	48	Cuba	03	--	mar., c.
Albà	Masjoan	Josep	36	Cuba	03	--	mar., c.
Albà	Arpí	Valentí	13	Cuba	03	--	com., s., df. ?
Barri	Agramunt	Josep	42	Batabanó	03	--	mar., c.
Gali	Albà	Antoni	20	Cuba	--	02	mar., s., via. n.20/09/1846
Galí	Albà	Salvador	15	Cuba	04	--	mar., s., 24/10/1855
Rivera	Mateu	Ramon	16	Matanzas	01	--	com., s., n. 04/09/1850
Pesaferré	Austrich	Jacint	40	Cárdenas	01	09	mar., c.
Amargant	Rich	Rafel	43	Matanzas	--	09	mar., c., viatja a
Monter	Durant	Joan B.	40	Havana	--	02	mar., c.
Bofill	Moré	Josep	44	Cuba	02	--	mar., c.

Santa Teresa

Coll	Agramunt	Jaume	34	Batabanó	02		mar., c.
Serra	Feliu	Joan	16	Trinidad	--	02	mar., s., via. n.31/01/1851
Albà	Duran	Antoni	23	Guanabacoa	07	--	mar., s.
Rivas	Massià	Sebastià	39	Nuevitas	04	--	mar., c.

Germanes

Tibau	Casanovas	Alexandre.	26	Havana	01	--	mar., s.
-------	-----------	------------	----	--------	----	----	----------

12. Més tard esvindria un important banquer.

Sol

Martí		Sebastià	41	Batabanó	02	06	mar., c.
-------	--	----------	----	----------	----	----	----------

Lluna

Artau	Albà	Benet	44	Batabanó	?	?	mar., c.
Bandrich	Domènech	Joan	39	Batabanó	02	--	mar., c.
Llorens	Fargas	Joan	28	Havana	09	--	com., s.
Llorens	Fargas	Sebastià	21	Havana	05	--	com., s.
Martí	Duran	Baldiri	38	Batabanó	--	05	mar., c., quedat
Martí	Sala	Pere	10	Guanabacoa	--	06	n.30/11/1858

Migdia

Passapera	Frigola	Joan	53	Manzanillo	--	04	mar., c., viatja a
Roca	Port	Antoni	26	Havana	?	?	com., s.
Parés	Boadas	Pau	49	Havana	07	--	mar., c.
Parés	Artau	Pau	14	Havana(quedat)	03	--	com., 25/10/1852
Mironbent	Sala	Francesc	50	Amèrica	21	--	mar., c., df.
Mironbent	Pujol	Sebastià	21	Amèrica	06	--	mar., s.
Carol	Mundó	Llorenç	47	Havana	--	10	mar., c., viatja a
Sagaró	Burgada	Salvador	23	Puerto Rico	01	01	mar., s., viatja a
Sagaró	Burgada	Geroni	20	Cienfuegos	--	05	mar., s., viatja a

Fàbrica

Serra	Parés	Josep	35	Havana	24	--	com., s., mort a Amèrica
Serra	Parés	Genís	28	Havana	12	--	com., s.
Serra	Parés	Pere	22	Havana	06	--	com., s., mort a Amèrica
Bualou	Vidal	Josep	18	Cienfuegos	--	03	mar., s., viatja a
Saragosa	Mateu	Salvador	19	Nova York	--	04	mar., s., viatja a
Forest	Saragosa	Narcís	50	Batabanó	02	--	mar., c.
Forest	Serra	Narcís	23	Viatja	?	?	mar., s.
Moré	Tusell	Josep	44	Havana	02	03	mar., c.
Moré	Guinart	Joan B.	16	Havana	04	--	com., s., 24/04/1850
Rivas	Pujol	Romà	40	Nuevitas	04	--	mar., c.
Rivas	Coll	Romà	16	Havana	04	--	com., s.
Sala	Barnés	Josep	28	Viatja	?	?	mar., c.
Massó	Jordà	Romà	15	Havana	--	08	mar., s., viatja a
Parés	Pagés	Francesc	51	Puerto Rico	--	04	mar., c.
Joan	Sureda	Guinart	21	Havana	06	--	com., s.
Massanet	Ruscalleda	Gerard	21	Trinidad	01	--	mar., s.

Sènia del Barral

Cabruja	Pla	Baltasar	45	Havana	--	05	mar., c., viatja a
Mont	Riera	Baldiri	31	Cuba	01	--	mar., c.
Rivas	Aymerich	Ambròs	19	Rios ?	--	04	mar., s., viatja a
Vidal	Puig	Jaume	23	Havana	--	03	mar., c., viatja a
Seguís	Coll	Josep	36	Havana	01	02	mar., c.
Boadas	Austrich	Quirze	32	Cárdenas	01	06	mar., c., quedat a
Vivas		Agustí	47	Havana	06	--	mar., c.
Botet	Parés	Jaume	45	Buenos Aires	--	01	mar., c.
Salvatella	Massià	Jaon B.	25	Buenos Aires	06	--	com., s.
Salvatella	Massià	Josep	20	Ponce	06	--	com., s., 06/01/1847

Sant Miquel de Venècia

Galí	Rams	Gerard	21	Buenos Aires	--	08	mar., s., viatja a n.12/01/1845
Garriga		Pau	32	Buenos Aires	--	08	mar., c., viatja a

Travessia de Sant Miquel de Venècia

Burgada	Albà	Josep	46	Havana	--	01	com., c.
---------	------	-------	----	--------	----	----	----------

Unió

Sala	Coll	Narcís	26	Havana	09	--	com., s.
Artau	Rupià	Joan B.	17	Guanabacoa	01	02	com., s., n.11/06/1852
Monter	Soliguer	Josep	14	Havana	--	07	com., s., 22/07/1854

Santa Caterina

Bonhome	Coll	Josep	30	Havana	--	01	mar., c.
Morell	Freixas	Francesc	25	Cuba	11	--	com., s.
Portés	Saragossa	Josep	21	Amèrica	--	03	mar., s., viatja a
Costa	Massià	Salvador	26	Havana	14	--	com., s.
Costa	Massià	Domènec	24	Havana	13	--	com., s.
Castelló	Cervera	Domènec	28	Montevideo	--	06	mar., s., viatja a
Torrent	Pesaferré	Pere	30	Havana	02	06	mar., c.
Torrent	Pesaferré	Esteve	22	Viatja	--	01	mar., s.
Galí	Boadas	Salvador	38	Nuevitas	--	07	mar., c., viatja a
Aldrich	Puig	Ramon	42	Havana	30	--	com., s.
Rivas	Pujol	Josep	51	Nuevitas	01	01	mar., v.

Amigos

Forest	Puig	Joan	18	Havana	05	--	mar., s.
Juncà	Parés	Francesc	54	Puerto Rico	05	--	mar., c.
Masbernat	Galí	Josep	19	Corozal, P.R.	05	--	com., s., 03/1848
Juncà	Galí	Cristina	24	Amèrica			
Carreras	Domènech	Joaquim	26	Manzanillo	--	04	mar., s., viatja a
Surís	Garriga	Josep	38	Batabanó	01	02	mar., c.
Reyné	Durall	Miquel	47	Gerupa ?	03	--	mar., c.
Guinart	Garriga	Josep	49	Havana	04	--	com., c.
Guinart	Sala	Francesc	21	Havana	?	?	com., s., 05/1846
Guinart	Sala	Joan	13	Havana	?	?	com., s., 06/05/1854

Travessia dels Amics

Justrafre	Bosch	Jaume	39	Batabanó	02	--	mar., c.
Barri	Coll	Joan	25	Montevideo	?	?	mar., c., viatja a
Buscastells	Callicó	Gerard	35	Matanzas	--	01	mar., c., viatja a
Puig	Bandrich	Francesc	50	Batabanó	05	--	mar., c.
Puig	Artau	Joan B.	19	Cuba	--	02	mar., s., viatja a
Rivas	Pujol	Narcís	35	Nuevitas	02	06	mar., c.
Salvador	Alsina	Jaume	24	Sagua chica	05	--	mar., s.
Fonrodona	Parés	Pau	33	Guanabacoa	01	06	mar., s.
Fonrodona	Parés	Josep	13	Guanabacoa	01	06	--

Sant Lluís

Gros	Balmaña	Bonaventura	45	Puerto Rico	--	05	mar., c., viatja a
Gros	Domènech	Ramon	13	Puerto Rico	--	02	quedat P. Rico

Albertí	Pijoan	Salvador	42	Cienfuegos	01	--	mar., c.
Albertí	Domènech	Salvador	14	Cienfuegos			
<i>Santa Anna</i>							
Llorens	Trainer	Josep	19	Puerto Rico	06	--	com., s.
Aldrich	Mataró	Jaume	18	Montevideo	--	01	mar., s., viatja a
Raurell	Burgada	Josep	50	Nuevitas	04	--	pg., c.
Gispert	Galceran	Josep	40	Havana	02	02	mar., c.
<i>Verge de la Canal</i>							
Boadas	Austrich	Joan	37	Havana	03	--	mar., c.
Coll	Agramunt	Josep	35	Cienfuegos	--	03	mar., c., quedat
Olivé	Massià	Antoni	35	Batabanó	03	--	mar., c., quedat
Piferer	Feliu	Josep	17	Puerto Rico	--	01	mar., s., viatja a
<i>Carreró dels Amics</i>							
Pujol	Burgada	Josep	58	Matanzas	--	01	mar., c., viatja a
<i>Flors</i>							
Domènech	Parés	Joan B.	50	Puerto Rico	01	--	cap., c., Viatja a
Baell	Fàbregas	Miquel	45	Manzanillo	02	06	pg., c.
Massià	March	Agustí	21	Amèrica	--	02	mar., s., viatja a
Gelabert	Rivas	Bonaventura	10	Guanabacoa	--	07	df. ?
Dalmau	Santi	Josep	50	Havana	03	--	mar., c.
<i>Sant Pere</i>							
Nonell	Garriga	Pau	31	Santiago Cuba	18	--	com., s.
Albà	Puig	Bonaventura	44	Buenos Aires	01	--	mar., c.
<i>Travessia de Sant Josep</i>							
Reyné	Cornellà	Josep	25	Buenos Aires	07	--	mar., s.
<i>Sant Josep</i>							
Salvatella	Comas	Jame	32	Batabanó	--	03	mar., c.
<i>Carme</i>							
Guinart	Rams	Narcís	34	Trinidad	16	--	com., s.
Gispert	Rams	Miquel	23	Trinidad	08	--	com., s.
<i>Les Tres Creus</i>							
Martínez	Adrià	Josep	19	Montevideo	--	03	mar., s., viatja a
Reig	Vila	Josep	48	Matanzas	--	01	mar., c., sortí a
Sabaté	Burguet	Francesca	24	Amèrica	?	?	s. a.
Sabaté	Burguet	Romà	28	Havana	--	04	mar., c., sortí a
Artau	Moncanut	Cristòfol	27	Batabanó	03	--	mar., s.
Mir	Macià	Joan B.	21	Cuba	01	--	mar., s.
Masó	Bosch	Jaume	12	Amèrica	--	06	est., s.
Masjoan	Pull	Francesc	20	Havana ?	02	--	s.
Pujol	Guinart	Pau	26	Havana	02	--	mar., s.
Pujol	Guinart	Josep	22	Havana	02	--	com., s.
Macià	Casanovas	Francesc	51	Montevideo	--	10	mar., c., sortí a
Macià	Coll	Francesc	19	Buenos Aires	--	?	mar., s., sortí a

Llorens	Cabañas	Salvador	16	Cárdenas	?	?	com., s.
Taulina	Maura	Salvador	21	Matanzas	--	02	mar., s., sortí a
Serra	Carles	Agustí	25	Havana	--	--	2 anys, soldat de mar
Sala Coll d,l Torre		Miquel	40	Montevideo	09	--	c. ?
Sabaté	Burguet	Maria	32	Montevideo	09	--	c. ?
Sabater	Bitlloch	Pere	25	Amèrica ?	?	?	mar., s., ignoren
Sabater	Bitlloch	Josep	20	Amèrica ?	?	?	mar., s., ignoren
Sabater	Bitlloch	Esteve	18	Viatja ?	?	?	cal., s., ?
Sabater	Bitlloch	Ricard	15	Viatja ?	?	?	pesc., s., ?
<i>Venècia</i>							
Mataró	Vilallonga	Joan	28	Buenos Aires	?	?	cap., c., viatja a
<i>Mar de Venècia</i>							
Roca	Lafora	Maties	30	Amèrica	--	06	mar., c., viatja a
<i>Travessia dels Amics</i>							
Artau	Monter	Tomàs	35	Havana	02	06	mar., c.
Burgada	Domènech	Josep	29	Cienfuegos	--	01	mar., c., viatja a
<i>Amics</i>							
Artau	Domènech	Tomàs	38	Havana	03	--	mar., c.
Guinart	Pesaferré	Francesc	34	Montevideo	01	01	mar., c.
<i>Costanilla de la Creu</i>							
Piferrer	Bandrich	Salvador	23	Amèrica	?	?	mar., s.
<i>Major</i>							
Mataró	Albà	Feliu	30	Guaymaró	02	--	com., s.
Mataró	Albà	Ramon	24	?	--	04	mar., s., navega
Agustí	Viader	Pere	46	Havana	--	06	mar., c., navega a
<i>Sant Llorenç</i>							
Marlès	Reixach	Joan B.	37	Montevideo	--	10	cap., c., viatja a
Serra	Font	Joan	37	Cienfuegos	--	10	mar., c., viatja a
<i>Sant Elm</i>							
Pujol	Aldrich	Agustí	21	Havana	06	--	mar., s.
Pujol	Garriga	Salvador	13	Havana	?	?	mar., s.
<i>Taronges</i>							
Rivas	Macià	Joan B.	47	Buenos Aires	--	01	pil., c., viatja a
Rivas	Domènech	Joan B.	18	Havana	03	--	com., s.
<i>Riera</i>							
Bas	Palu	Baldiri	27	S. J. Remedio	10	--	car., c.
Mont	Ferrer	Pere	13	Montevideo	--	03	mar., s., n.02/1854
Alum	Planellas	Rafel	13	Montevideo	--	10	mar., s.
Casellas	Vila	Esteve	22	Trinidad	?	?	mar., s.
Casellas	Vila	Josep	18	Trinidad	?	?	mar., s., 18/11/1847
Taulina	Coll	Josep	25	Havana	07	--	?, s.
Taulina	Coll	Joan B.	20	Havana	01	--	?, s.

Venècia

Mataró	Parés	Joan	62	Havana	--	08	mar., c., viatja a
Mataró	Vilallonga	Esteve	23	Havana	--	08	mar., c., viatja a
Lluhí	Rissech	Jaume	18	Baracoa	03	--	

Sant Salvador

Passapera	Campderà	Salvador	14	Puerto Rico	?	?	n.25/09/1852
Passapera	Campderà	Joaquín	12	Puerto Rico	?	?	n.23/02/1854

Santa Cristina

Mateu	Artau	Josep	28	?	--	01	mar., c., navega
-------	-------	-------	----	---	----	----	------------------

Travessia de la Creu

Puigferran	Coll	Josep	40	Havana	02	--	mar., c., 01/1816 ?
------------	------	-------	----	--------	----	----	---------------------

Baixa de la Riera

Bursosa	Artau	Ramon	17	Puerto Rico	04	--	com., s.
Feliu	Buadas	Francesc	64	Montevideo	03	--	mar., c.
Fàbregas	Guinart	Agustí	36	Cárdenas	04	--	mar., s., df.
Seguí	Coll	Joaquim	28	Cárdenas	--	10	mar., c., quedat

Sant Narcís

Llorens	Pagès	Baldomer	21	Havana	03		com., s.
---------	-------	----------	----	--------	----	--	----------

Sant Tomàs

Oller	Maig	Pau	15	Puerto Rico	?	?	Est, s., 22/12/1852
Monter	Surís	Joan	54	Cienfuegos	--	01	mar., c., sortí a
Figueras	Moncanut	Joan B.	24	Batabanó	02	--	com., s.

Rectoria

Fontrudona	--	Benet	42	Montevideo	01	06	mar., c.
Fontrudona	Sala	Josep	20	Havana	06	--	com., s., 01/04/1847

Sant Lluç

Roig	Guinart	Benet	14	Marxà per quedar-se.	--com., s., no sap on		
Bails	Monter	Camil	43	Nuevitas	03	--	mar., c., mor Amèrica
Bails	Coll	Camil	13	Navega	?	?	est, s., 30/11/1853

Santa Cristina

Artau	Albà	Francesc	53	Matanzas	--	01	mar., c., viatja a
Robert	--	Antoni	22	Amèrica	--	02	mar., c., quedar a
Coll	Píferrer	Josep	47	Havana	--	01	mar., c., viatja a
Justafé	Bosch	Bonavt.	34	Viatja	?	?	mar., c.
Font	Reyné	Joan B.	45	Puerto Rico	12	--	mar., c.
Font	Artau	Joan B.	17	Puerto Rico	04	--	com., s.
Coll	Llobet	Josep	32	Cárdenas	08	--	com., s.
Coll	Llobet	Jaume	30	Cárdenas	13	--	com., s.
Coll	Llobet	Narcís	27	Cárdenas	06	--	com., s.

Plaça del Carme

Ginesta	Mauri	Francesc	43				navega ¹³
Rifà	Soler	Jaume	14	Cuba	02	03	com., s., 24/05/1852
Rifà	Soler	Joan	13	Cuba	01	--	com., s., 13/12/1853

Sant Romà

Conill	Monter	Josep	16	Havana	03	--	com., s., 05/1850
Lloveras	Ruscalleda	Joan	24	Amèrica	07	--	com., s.
Cusell	Salvador	Esteve	16	Cárdenas	02	--	com., s.
Andreu	Giralt	Ramon	16	Guanabacoa	01	--	com., s., 18/11/1850
Masjoan	Monter	Josep	25	Puerto Príncipe	11	--	com., s.
Masjoan	Lujan	Enric	14	Puerto Príncipe	--	04	com., s., 02/1852
Rodon	Botet	Josep	38	Montevideo	01	--	cap., c., viatja a

Plaça de la Constitució

Durall	Maig	Climent	32	Jaruco	12	--	s.
Durall	Maig	Josep	31	Matanzas	?	?	pil., s., sortí a
Aldrich	Mataró	Ramon	35	És a Cuba	?	?	prop., c.
Casanovas		Agustí	15 ?	Havana	14	07	com., s., 27/05/1852

Sant Baldri

Garriga	Mataró	Salvador	38	Trinidad	--	01	cap., c., sortir a
Ros	Sala	Baltasar	26	Viatja	?	?	

Carnisseria Vella

Ren	Pi	Josep	43	Nuevitas	10	--	mar., c., df.
Ren	Baví	Josep	17	Nuevitas	04	--	m. a., s.

Carrer de la Plaça

Fors	Domènech	Salvador	21	Cuba	08	--	com., s.
Garriga	Maig	Antoni	15	Matanzas	--	01	s., 04/1851

Sant Oleguer

Taulina	Domènech	Joan	37	Cárdenas	01	--	mar., c.
Sala	Maig	Josep	25	Cuba	10	--	com., s.
Sala	Maig	Joan B.	24	Cuba	06	--	com., s.
Pesaferré	Rovira	Silvestre	30	Cuba	01	06	mar., c.
Sala	Maig	Ramon	20	Buenos Aires	02	06	mar., s., sortí a
Guinart	Rams	Miquel	24	Trinidad	07	--	com., s.
Macià	Conill	Francesc	30	Amèrica	--	04	mar., c., sortí a
Macià	Domènech	Cristòfol	29	Manzanillo	17	--	s.
Campderà	Coll	Josep	26	Amèrica	06	--	mar., s.

Sant Joan

Piferrer	Burgada	Josep	46	Matanzas	01	--	mar., c., sortí a
Piferrer	Martí	Josep	21	Cuba	--	03	mar., s., quedat a
Piferrer	Martí	Miquel	16	Havana	02	--	mar., s., quedat a

13. Porta tancada mentre navega perquè no viu amb la seva dona.

Sant Isidre

Galí	Garriga	Francesc	30	Cárdenas	01	--	pesc., c.
Galí	Garriga	Joaquim	23	Cárdenas	10	--	com., s.
Monter	Surís	Josep	38	Amèrica	04	--	mar., c., quedat a

Sant Martí

Bitlloch	Macià	Narcís	31	Havana	15	--	com., s.
Morell	Parés	Miquel	19	Nuevitas	03	--	mar., s., 05/03/1847
Morell	Parés	Bonavt.	15	Nuevitas	03	--	mar., s., 01/04/1851
Maig	Comas	Antoni	50	Amèrica	08	--	com., c.

Sant Geroni

Gandol	Garriga	Bartomeu	27	Montevideo	--	06	mar., c., sortit a
--------	---------	----------	----	------------	----	----	--------------------

Sant Mateu

Pujol	Domènech	Agustí	25	Manzanillo	06	--	com., s.
-------	----------	--------	----	------------	----	----	----------

Sant Cristòfol

Fàbregas	Pujol	Romà	50	Havana	02	--	mar., v.
Fàbregas	Margenats	Romà	22	Havana	07	--	mar., s.

Extra-radi

Rivalaigua	Pujol	Salvador	18	Rio de la Plata	--	02	mar., s., via., n.18/07/1848
Burcet	Chelabert	Pere	28	Havana	--	04	mar., s., 02/1841
Flamis	Feliu	Francesc	18	Trinidad	03	--	com., s.
Comas	Ferrer	Joan	24	Puerto Príncipe	12	--	com., s.
Comas	Ferrer	Josep	20	Puerto Príncipe	01	--	com., s.
Arbó	Rabosa	Pere	31	Montevideo	01	--	pg., s.
Telarroja	Pujol	Juan B.	24	Montevideo	?	?	--
Margenats	Pasqual	Josep	23	Havana	07	--	com., s., 24/05/1837
Margenats	Pasqual	Esteve	15	Havana	03	--	com., s., 08/05/1850
Margenats	Pasqual	Grau	12	Puerto Príncipe	?	?	est., s., 27/05/1854

Carrer del Mar

Vidal	Cussell	Josep	15	Cárdenas	05	--	s., n.06/1852
Garriga ¹⁴	Teixidó	Francesc	30	Havana	--	05	cap., s.
Garriga	Teixidó	Jaume	21	Havana	--	05	pil., s.
Garriga	Teixidó	Josep	--	--	--	--	--
Besa	Maresma	Joan	38	Havana	03	06	mar., c.

Nova de la Torra

Font	Saragossa	Patrici	22	Pinar del Rio	07	--	com., s.
Toni Joan	Sala	Francesc	34	Viatja ?	?	?	mar., c.
Toni Joan	Sala	Josep	14	Viatja ?	?	02	mar., s.
Artau	Albà	Joan B.	14	Montevideo	?	?	mar.

Travessia de la Unió

Domènech	Botet	Narcís	26	Navega ?	?	?	pil., c.
----------	-------	--------	----	----------	---	---	----------

14. Els tres germans Garriga Teixidó, pilots, pertanyen a una altra nissaga marinera de Lloret.

Cibada

Pons	Sibertà	Francesc	15	Rosario	05	--	n.05.1851
------	---------	----------	----	---------	----	----	-----------

Travessia de Venècia

Riera	Coll	Francesc	29	Cuba	01	--	mar., c.
Gual	Carcasona	Benvingut	15	Havana	01	--	mar., s.

Lleó

Coll	Agramunt	Joan	47	Batabanó	04	--	mar., c.
Coll	Cahiz	Joan	18	Batabanó	04	--	com., s., 06.48
Monter	Parés	Alex	50	Batabanó	02	--	mar., c.
Reyné	Puig	Romà	19	Montevideo	--	10	mar., s., via. n.04/1848
Mauri	Ginesta	Francesc	45	Viatja ?	--	04	mar., c.

Trompetes

Cabruja	Domènech	Salvador	19	Montevideo	--	05	mar., s., viatja a
Maura	Galí	Josep	33	Batabanó	01	--	mar., c.
Albà	Cabañas	Agustí	25	Havana	?	?	com., s.

Pescadors

Pesaferré	Austrich	Antoni	38	Havana	02	06	mar., c.
Domènech	Massià	Ramon	27	Viatja ?	?	?	pil., s.
Domènech	Massià	Josep	23	Buenos Aires	08	--	com., s.
Crosas ¹⁵	Vilà	Salvador	60	Havana	01	01	mar., c., viatja a
Crosas	Rivas	Salvador	25	Havana	01	01	mar., s., viatja a
Puig	Salvador		62	Amèrica	32	--	mar., c.

Peixos

Gelats	Botet	Josep	42	Cuba	01	02	mar., c.
Gelats	Conill	Josep	12	Havana	?	?	n.11.53
Prats	Reyné	Martí	30	Puerto Rico	16	--	com., s.
Cervera	Abadí	Francesc	61	Montevideo	30	--	mar., c.

Llimones

Albertí	Gelats	Bonaventura	16	Viatja ?	?	?	mar., s.
Parés	Saragosa	Agustí	41	Trinidad	04	--	mar., c.
Padré	Robert	Silvestre	40	Havana	03	--	mar., c.
Gelats	Sala	Gerard	30	Viatja per quedar-se			mar., c.

Taronges

Pibernús	Maquès	Salvador	55	Batabanó	05	--	mar., c.
Pibernús	Boadas	Sebastià	25	Batabanó	--	04	mar., s.
Pibuernús	Boadas	Josep	23	Batabanó	06	--	com., s., n. s. p.
Guinart	Galí	Salvador	18	Montevideo	01	05	com., s., n. s. p.
Deulofeu	Colom	Joan	15	Guanabacoa	02	--	com., s., 29/11/1853
Bandrich	Massià	Josep	15	Havana	--	02	com., s., 04/1853

15. Salvador Crosas i Vila era fill de Salvador Crosas i Frexas i de Rosa Vilà i Garriga, tia carnal del capità Antoni Vilà i Balmanya.

Sant Elm

Llenas	Pujol	Francesc	22	Trinidad	06	--	com., s.
Padré	Robert	Salvador	48	Havana	02	--	mar., c.

Sant Bartomeu

Iglesiàs	Ral	Joan	48	Viatja ?	01	01	m. a., c.
Andreu	Massià	Francesc	21	Cuba	07	--	com., s.
Andreu	Massià	Joan B.	18	Cuba	04	--	com., s.
Albà	Massià	Josep	27	Cuba	13	--	com., s.
Albà	Massià	Joan	24	Cuba	08	--	com., s.
Puig	Bandrich	Gerard	41	Cuba	02	--	mar., c.
Pera	Rivas	Salvador	40	Viatja ?	?	?	--

Doncellas

Maura	Robert	Joan	30	Havana	01	02	mar., c.
Bou	Garriga	Narcís	18	Puerto Rico	03	--	com., s.
Gelats	Botet	Agustí	58	Montevideo	--	07	pil., c., viatja a
Roca	Safora	Maties	30	Amèrica	?	?	mar., c.

Vídues

Sala	Costa	Joan	20	Montevideo	--	08	mar., s., viatja a
Sala	Costa	Bonaventura	18	Matanzas	--	04	mar., s., viatja a
n.01/11/1849							
Mon	Riera	Baldiri	34	Batabanó	03	--	mar., c.
Villarodona		Antoni	44	Amèrica	17	--	mar., c. ?
Munjet	Rupià	Miquel	35	Batabanó	--	06	mar., c.
Curús	Rovira	Sebastià	32	Nuevitas	--	05	mar., c., viatja a
Sala	Garriga	Agustí	27	Havana	09	--	com., s.

Sant Albert

Capdevila	Feliu	Josep	18	Aguines	04	--	com., s.
Rams	Gelpí	Vicenç	41	Havana	01	--	com., c.
Rams	Bofill	Vicenç	16	Havana	01	--	com., c.

Màrtirs

Albó	Vidal	Baltasar	33	Montevideo	02	--	mar., c., tota família a Montevideo.
Parés	Vidal	Cristina	30	--	--	--	--
Albó	Vidal	Cristina	08	--	--	--	--
Albó	Vidal	Francesc	05	--	--	--	--
Domènech	Parés	Joaquim	45	Nuevitas	--	08	mar., c., viatja a
Domènech	Galí	Salvador	18	Nuevitas	02	--	com., s., 08/03/1849
Saragossa	Font	Joan	28	Viatja ?	?	?	mar., c.
Guinart	Pesaferré	Josep	38	Havana	--	03	mar., c.
Sureda	Maig	Josep	41	Matanzas	--	11	cap., c., sortí a

Sant Salvador

Figueras	Fullà	Joan B.	49	Batabanó	04	--	mar., c.
Figueras	Domènech	Joan B.	23	Trinitat	08	--	com., s.
Figueras	Domènech	Agustí	21	Batabanó	07	--	com., s.
Figueras	Domènech	Jaume	05	Trinidad	05	--	com., s., 13/1809
Passapera	Campderà	Salvador	17	Puerto Rico	?	?	n. 25/02/1852

Sant Llorenç

Galí	Bandrich	Josep	33	Havana	--	06	com., s.
Galí	Bandrich	Domènech	28	Havana	09	--	com., s.
Pal	Garriga	Salvador	38	Montevideo	--	05	pil., c., viatja a

Santa Llúcia

Parés	Salvadó	Pere	20	Buenos Aires	02	--	mar., s.
Parés	Salvadó	Pau	36	Buenos Aires	12	--	mar., s.
Parés	Salvadó	Joan	23	Buenos Aires	05	--	mar., s.
Llensa	Rams	Joan B.	17	Havana	01	--	mar., s., viatja a
Font	Comas	Josep	49	Havana	01	06	mar., c.
Font	Esparraguera	Josep	22	Havana	09	--	com., s.
Font	Esparraguera	Pau	12	Havana	--	02	com., s., 23/07/1856
Rivas	Saragossa	Joan	38	Nuevitas	01	--	mar., c.
Duran	Feliu	Romà	43	Trinidad	33	--	com., s.
Padrosa	Maura	Josep	22	Gibara	09	--	com., s.
Padrosa	Maura	Bonaventura	20	Gibara	04	--	com., s.
Llensa	Marlès	Jaume	17	Montevideo	01	--	mar., s., 06/01/1850

Santa Eulàlia

Ginesta	Serra	Jaume	54	Cuba	--	06	mar., c., viaja a
Ginesta	Domènech	Salvador	16	Havana	03	--	com., s., 11/11/1850
Ginesta	Domènech	Jaume	24	Cuba	--	10	mar., s., viatja a
Surís	Ferrer	Gerard	32	Nuevitas	04	--	Calafat, s.
Vidal	Piferrer	Nicolàs	21	Nova York	--	06	mar., s., viatja a
Vidal	Piferrer	Romà	16	Puerto Rico	03	--	mar., s., 18/11/1850

Major

Sala	March	Josep	26	Buenos Aires	04	--	com., s.
Galí	Surís	Josep	52	Matanzas	--	01	mar., c.
Galí	Saragosa	Joan	51	Montevideo	--	02	mar., c., viatja a
Galí	Fàbregas	Francesc	28	Guanabacoa	15	--	com., s.
Galí	Fàbregas	Jaume	21	Guanabacoa	05	--	com., s.
Rupià	Sala	Josep	23	Buenos Aires	01	--	com., s.
Gelats	Sala	Agustí	26	Amèrica	--	--	mar., c., quedar a
Austrich	Colomer	Bonaventura	50	Cienfuegos	--	05	cap., c., viatja a
Austrich	Parés	Tomàs	26	Montevideo	--	09	pil., s., viatja a
Baví	Durall	Salvador	27	Puerto Rico	12	--	com., s.
Viladell	Baví	Joaquim	17	Puerto Rico	03	--	com., s., 17/09/1850
Durall	Cabañas	Joaquim	46	Cienfuegos	--	02	cap., c., viatja a
Conill	Monter	Sebastià	22	Puerto Rico	--	01	pil., s., viatja a
Mauri	Ginesta	Joan	48	Batabanó	01	--	mar., c., quedat a
Carles	Bandrich	Josep	16	Trinidad	01	--	com., s., 16/08/1850
Austrich	Colomer	Agustí	52	Montevideo	--	07	pil., c., viatja a
Parés	Babí	Francesc	25	Puerto Rico	07	--	com., s.
Font	Mironbent	Josep	30	Havana	07	--	mar., s.
Gelats	Rivas	Josep	27	Havana	14	--	com., s.
Gelats	Rivas	Francesc	25	Havana	14	--	com., s.
Gelats	Rivas	Casimir	23	Havana	10	--	com., s.
Gelats	Rivas	Antoni	16	Havana	01	--	com., s., 05/03/1851
Joan	Sala	Reyné	29	Puerto Rico	14	--	mar., s.

Si bé no és la destinació de màxima incidència dels lloretencs que es desplacen a Amèrica, cal remarcar el nombre de 36 lloretencs que en el període considerat recalen a la població de Batabanó. Per què tants lloretencs es desplaçaven a aquesta població, en el golf del mateix nom, situat a la costa meridional de Cuba, al mar de les Antilles, davant de l'illa de Pinos? La zona indicada devia constituir un calador important i allà es dirigien els nostres homes els quals, segurament associats amb altres, constituïen petites entitats de pescadors.

Tot seguit s'han ordenat per ordre alfabètic tots els lloretencs que apareixen en la relació anterior, i així facilitat la cerca als parents interessats.

Agustí Viader, Pere	Artau Domènech, Tomàs
Albà Arpí, Valentí	Artau Moncanut, Cristòfol
Albà Cabañas, Agustí	Artau Monter, Joan
Albà Domènech, Climent	Artau Monter, Tomàs
Albà Duran, Antoni	Artau Pesaferré, Joan
Albà Massià, Joan	Artau Pesaferré, Josep
Albà Massià, Josep	Artau Rupià, Joan B.
Albà Masjoan, Josep	Artau Vilà, Josep
Albà Masjoan, Pau	Augé Vila, Francesc
Albà Puig, Bonaventura	Austrich Colomer, Agustí
Albà Puchet, Francesc	Austrich Colomer, Bonaventura
Albertí Domènech, Salvador	Austrich Parés, Tomàs
Albertí Gelats, Bonaventura	Baell Fàbregas, Miquel
Albertí Mataró Miquel	Bails Coll, Camil
Albertí Pijoan, Salvador	Bails Monter, Camil
Albertí Puig, Ramon	Bandrich Domènech, Agustí
Albó Vidal, Baltasar	Bandrich Domènech, Joan
Albó Vidal, Cristina	Bandrich Massià, Josep
Albó Vidal, Francesc	Banús Albà, Francesc
Aldrich Mataró, Jaume	Barri Agramunt, Josep
Aldrich Mataró, Ramon	Barri Coll, Joan
Alum Planelles, Rafel	Bas Palau, Baldiri
Andreu Massià, Joan B.	Bassas Camplà, Bonosi
Andreu Massià, Francesc	Baví Durall, Salvador
Amargant Rich, Rafel	Besa Maresma, Joan
Andreu Giralt, Ramon	Bitlloch Lluira, Joan B.
Arbó Rabosa, Pere	Bitlloch Macià, Narcís
Artau Agramunt, Tomàs	Bladó Bodas, Joaquim
Artau Albà, Benet	Boadas Artau, Tomàs
Artau Albà, Francesc	Boadas Austrich, Joan
Artau Albà, Joan B.	Boadas Austrich, Francesc
Artau Bandrich, Cristòfol	Boadas Austrich, Quirze
Artau Bassedas, Joan B.	Boadas Austrich, Sebastià

Boadas Guinart, Miquel	Coll Llobet, Josep
Bofill Moré, Josep	Coll Llobet, Joaquim
Bonhome Coll, Josep	Coll Llobet, Narcís
Borrell Torruella, Josep	Coll Piferrer, Josep
Borrell Torruella, Salvador	Comas Feliu, Joan
Boris Mundet, Esteve	Comas Feliu, Josep
Boris Mundet, Joan	Comas Salvador, Josep
Bosch Gomis, Narcís	Cornellà Garriga, Bonaventura
Botet Burgada, Josep	Conill Carreras, Romà
Botet Monter, Jaume	Conill Monter, Josep
Botet Parés, Jaume	Conill Monter, Sebastià
Botet Parés, Joan	Costa Massià, Domènec
Bou Garriga, Narcís	Costa Massià, Salvador
Bover Robert, Josep	Creixell Cuñell, Joan
Bualou Vidal, Josep	Creixell Vilà, Quirze
Burcet Chelabert, Pere	Creus Barceló, Baldomer
Burgada Albà, Josep	Crosas Rivas, Salvador
Burgada Domènech, Josep	Crosas Vilà, Salvador
Bursosa Artau, Ramon	Curús Rovira, Sebastià
Busacatells Callicó, Gerard	Cusell Salvador, Esteve
Cabañas Surís, Pau	Dalmau Santi, Josep
Cabruja Domènech, Salvador	Deulofeu Colom, Joan
Cabruja Pla, Baltasar	Domènch Botet, Narcís
Cabruja Terrats, Jaume	Domènech Carreras, Josep
Cabruja Vilallonga, Joan	Domènech Domènech, Joan B.
Cabruja Vilallonga, Romà	Domènech Domènech, Pau
Callicó Rimabu, Francesc	Domènech Galí, Salvador
Capdevila Feliu, Josep	Domènech Massià, Josep
Carol Mundó, Salvador	Domènech Massià, Ramon
Campderà Coll, Josep	Domènech Parés, Joan B.
Carles Bandrich, Josep	Domènech Parés, Joaquim
Carreras Domènech, Joaquim	Domènech Pons, Joaquim
Casanovas [...], Agustí	Domènech Vilallonga, Jaume
Casellas Vila, Esteve	Durall Cabañas, Joaquim
Casellas Vila, Josep	Durall Maig, Climent
Castelló Cervera, Domènec	Durall Maig, Josep
Castelló Cervera, Francesc	Durall Salvador, Bonaventura
Catà Mundet, Salvador	Duran Feliu, Romà
Cervera Abaí, Francesc	Estrach Comas, Casimir
Coll Agramunt, Jaume	Fàbregas Carreras, Baldiri
Coll Agramunt, Joan	Fàbregas Galí, Josep
Coll Agramunt, Josep	Fàbregas Guinart, Agustí
Coll Albà, Joan	Fàbregas Margenats, Romà
Coll Cahiz, Joan	Fàbregas Pujol, Romà
Coll Llobet, Jaume	Feliu Buadas, Francesc

Ferrer Soliguer, Dolors
 Ferrer Soliguer, Pere
 Figueras Domènech, Agustí
 Figueras Domènech, Jaume
 Figueras Domènech, Joan B.
 Figueras Fullà, Joan B.
 Figueras Moncanut, Joan B.
 Flamis Feliu, Francesc
 Fonoy Bitlloch, Àngel
 Font Artau, Joan B.
 Font Comas, Josep
 Font Esparraguera, Josep
 Font Esparraguera, Pau
 Font Maig, Nicolau
 Font Puig, Joan
 Font Mironbent, Josep
 Font Reyné, Joan
 Font Saragossa, Patrici
 Fontrodona [...], Benet
 Fonrodona Parés, Joan
 Fonrodona Parés, Josep
 Fonrodona Parés, Pau
 Fonrodona Sala, ?
 Fors Domènch, Salvador
 Forest Puig, Joan
 Forest Saragossa, Narcís
 Forest Serra, Narcís
 Galí Albà, Antoni
 Galí Albà, Josep
 Galí Albà, Pere
 Galí Albà, Salvador
 Galí Bandrich, Domènec
 Galí Bandrich, Josep
 Galí Boadas, Salvador
 Galí Fàbregas, Francesc
 Galí Fàbregas, Jaume
 Galí Garriga, Francesc
 Galí Garriga, Joaquim
 Galí Parés, Joaquim
 Galí Parés, Narcís
 Galí Rams, Gerard
 Galí Saragossa, Joan
 Galí, Surís, Josep
 Gandol Garriga, Bartomeu
 Garriga [...], Pau

Garriga Domènech, Salvador
 Garriga Durall, Bonaventura
 Garriga Maig, Antoni
 Garriga Mataró, Salvador
 Garriga Teixidó, Francesc
 Garriga Teixidó, Jaume
 Gelats Botet, Agustí
 Gelats Botet, Josep
 Gelats Conill, Josep
 Gelats Durall, Agustí
 Gelats Durall, Narcís
 Gelats Rivas, Casmir
 Gelats Rivas, Josep
 Gelats Rivas Francesc
 Gelats Sala, Agustí
 Gelats Sala, Gerard
 Ginesta Domènech, Jaume
 Ginesta Domènech, Salvador
 Ginesta Mauri, Francesc
 Gispert Galceran, Josep
 Gispert Rams, Miquel
 Ginesta Serra, Jaume
 Gomis Pg. Ferran, Francesc
 Gros Balmaña, Bonaventura
 Gros Domènech, Ramon
 Gual Carcasona, Benvingut
 Guinart Artau, Jaume
 Guinart Bandrich, Pere
 Guinart Galí, Salvador
 Guinart Garriga, Josep
 Guinart Marlès, Benet
 Ginart Pesaferré, Josep
 Guinart Pesaferrer, Francesc
 Guinart Piferrer, Ramon
 Guinart Rams, Narcís
 Guinart Rams, Miquel
 Guinart Sala, Francesc
 Guibert Sala, Joan
 GuinartTorras, Miquel
 Guinart Torras, Ramon
 Isgleas Ral, Joan
 Juncà Galí, Cristina
 Juncà Parés, Francesc
 Justafre Bosch, Bonaventura
 Justafre Bosch, Jaume

Lafora Sala, Maties
 Lafora Sala, Pere
 Llenas Pujol, Francesc
 Llena Marlès, Jaume
 Llena Rams, Joan B.
 Libra Taulina, Francesc
 Llobet Suñé, Josep
 Llorens Cabañas, Salvador
 Llorens Coll, Joaquim
 Llorens Fargas, Joan
 Llorens Fargas, Sebastià
 Llorena Pagès, Baldomer
 Llorens Trainer, Josep
 Lloveras Ruscalleda, Joan
 Lluçgaia Sala, Lluís
 Lluhí Risech, Jaume
 Macià Casanovas, Francesc
 Macià Coll, Francesc
 Macià Conill, Francesc
 Macià Domènech, Cristòfol
 Maig Comas, Antoni
 Maig Garriga, Agustí
 Maig Garriga, Climent
 Margenats Pasqual, Esteve
 Margenats Pasqual, Grau
 Margenats Pasqual, Josep
 Marlès Reixach, Joan B.
 Martí, Sebastià
 Martí Duran, Baldiri
 Martí Sala, Pere
 Martínez Adrià, Josep
 Masbernat Galí, Josep
 Masjoan Lujan, Enric
 Masjoan Monter, Josep
 Masjoan Pull, Francesc
 Masó Bosch, Jaume
 Massanet Ruscalleda, Gerard
 Massià Capdevila, Agustí
 Massià Capdevila, Francesc
 Massià March, Bonaventura
 Massià Puig, Joan
 Massià Ribas, Bartomeu
 Massó Jordà, Romà
 Mataró Albà, Feliu
 Mataró Albà, Ramon
 Mataró Burjats, Joan
 Mataró Burjats, Josep
 Mataró Domènech, Antoni
 Mataró Parés, Joan
 Mataró Villalonga, Esteve
 Mataró Vilallonga, Joan
 Mateu Artau, Josep
 Maura Galí, Josep
 Maura Robert, Joan
 Maura Robert, Feliu
 Maurí Ginesta, Francesc
 Mauri Ginesta, Joan
 Mercader Nogués, Joan
 Mir Macià, Joan B.
 Mirombent Pujol, Sebastià
 Mon Riera, Baldiri
 Mironbent Sala, Francesc
 Moncanut Conill, Sebastià
 Moncanut Parés, Bartomeu
 Mont Ferrer, Pere
 Mont Gelabert, Sebastià
 Mont Riera, Baldiri
 Montells Planas, Salvador
 Monter Durant, Joan B.
 Monter Parés, Alex
 Monter Soliguer, Josep
 Monter Surís, Joan
 Monter Surís, Josep
 Moré Guinart, Joan B.
 Morell Freixas, Francesc
 Morell Parés, Bonaventura
 Morell Parés, Miquel
 Morell Sitjà, Josep
 Morell Sitjà, Sebastià
 Mundó Guinart, Gerard
 Munget Rupia, Miquel
 Nonell Garriga, Pau
 Oliver Macià, Antoni
 Oliver Macià, Josep
 Oller Maig, Pau
 Padré Robert, Salvador
 Padré Robert, Silvestre
 Padrosa Maura, Bonaventura
 Padrosa Maura, Josep
 Padrosa Puig, Josep

Pal Garriga, Salvador
 Parés [...], Joan
 Parés Artau, Pau
 Parés Baví, Francesc
 Parés Boadas, Pau
 Parès Pagès, Francesc
 Parés Parès, Matilde
 Parés Parés, Silvestre
 Parés Saragosa, Agustí
 Parés Vidal, Cristina
 Passapera Campderà, Joaquim
 Passapera Campderà, Salvador
 Passapera Fàbregas, Joan
 Passapera Frigola, Joan
 Passapera Sala, Francesc
 Passapera Sala, Josep
 Pera Rivas, Salvador
 Pesaferré Austrich, Antoni
 Pesaferré Austrich, Jacint
 Pesaferré Rovira, Silvestre
 Pesaferrer Galí, Narcís
 Pibernús Boadas, Josep
 Pibernús Boadas, Marquès
 Pibernús Marquès, Salvador
 Piferrer Bandrich, Salvador
 Piferrer Burgada, Josep
 Piferrer Feliu, Josep
 Piferrer Martí, Josep
 Piferrer Martí, Miquel
 Pijem Sala, Josep
 Planas Albà, Francesc
 Planas Forest, Salvador
 Planas Furest, Narcís
 Pons Siberta, Francesc
 Portés Saragossa, Joan
 Portés Saragossa, Josep
 Prats Reyné, Martí
 Puig [...], Salvador
 Puig Artau, Joan B.
 Puig Bandrich, Francesc
 Puig Bandrich, Gerard
 Puig Bas, Cristina
 Puig Bas, Romà
 Puig Bas, Pau
 Puigferran Coll, Josep
 Pujol Aldrich, Agustí
 Pujol Burgada, Josep
 Pujol Conill, Josep
 Pujol Conill, Pelegrí
 Pujol Domènech, Agustí
 Pujol Garriga, Salvador
 Pujol Guinart, Josep
 Pujol Guinar, Pau
 Pujol Llorens, Lluís
 Pujol Parés Miquel
 Pujol Parés, Vicenç
 Pujol Sala, Pelegrí
 Rafart Ferrer, Francesc
 Rafart Ferrer, Leopold
 Rams Bofill, Vicenç
 Rams Gelpí, Vicenç
 Raurell Burgada, Josep
 Reig Bitlloch, Francesc
 Reigí Vila, Josep
 Ren Baví, Josep
 Ren Pi, Josep
 Reyné Cornellà, Josep
 Reyné Durall, Miquel
 Reyné Puig, Romà
 Ribot Pagès, Gerard
 Riera Coll, Francesc
 Riera Sala, Esteve
 Rifà Soler, Jaume
 Rifà Soler, Joan
 Rissech Domènech, Salvador
 Rivalaigua Gispert, Vicenç
 Rivalaigua Pujol, Salvador
 Rivas Aymerich, Ambròs
 Rivas Coll, Romà
 Rivas Domènech, Joan B.
 Rivas Guinart, Josep
 Rivas Macià, Joan B.
 Rivas Massià, Sebastià
 Rivas Pujol, Josep
 Rivas Pujol, Narcís
 Rivas Pujol, Romà
 Rivas Saragossa, Joan
 Rivera Mateu, Ramon
 Robert [...], Antoni
 Roca Freixas, Josep

Roca Lafora, Maties	Saragossa Mateu, Salvador
Roca Port, Antoni	Seguí Coll, Joaquim
Rocafort Austrich, Bonaventura	Seguí Coll, Josep
Rocafort Baldrich, Domènec	Serra Carles, Agustí
Rocafort Baldrich, Feliu	Serra Compañó, Francesc
Rodon Botet, Josep	Serra Feliu, Joan
Roig Guinart, Benet	Serra Font, Joan
Ros Sala, Baltasar	Serra Parés, Genís
Rossell Reig, Josep	Serra Parés, Josep
Roura Sureda, Joan	Serra Parés, Pere
Rupià Sala, Josep	Simon Pujol, Feliu
Sabaté Burguet, Francesca	Simon Pujol, Francesc
Sabaté Burguet, Maria	Simon Pujol, Joan
Sabaté Burguet, Romà	Simon Pujol, Miquel
Sabater Bitlloch, Esteve	Sitjà Maura, Joaquim
Sabater Bitlloch, Josep	Sitjà Piferrer, Agustí
Sabater Bitlloch, Ricard	Sitjà Piferrer, Jaume
Sagaró Burgada, Geroni	Soler Oliver, Joan
Sagaró Burgada, Salvador	Soler Oliver, Manuel
Sagaró Duran, Pau	Suñé Riera, Belarmino
Sagaró Duran, Sebastià	Sureda Guinart, Joan
Sagaró Piferré, Josep	Sureda Lluhí, Joan
Sala Albà, Joan	Sureda Lluhí, Sebastià
Sala Barnés, Josep	Sureda Maig, Josep
Sala Coll, Narcís	Surís Carreras, Salvador
Sala Coll de Torre, Miquel	Surís Ferré, Gerard
Sala Costa, Bonaventura	Surís Garriga, Josep
Sala Costa, Joan	Taulina Coll, Joan B.
Sala Garriga, Agustí	Taulina Coll, Josep
Sala Llovera, Sebastià	Taulina Domènec, Joan
Sala Maig, Joan B.	Taulina Maura, Salvador
Sala Maig, Josep	Tellarroja Pujol, Joan B.
Sala Maig, Ramon	Terrades Parés, Joan B.
Sala March, Josep	Tibau Vidal, Salvador
Sala Rams, Bonaventura	Trainer Vidal, Josep ?
Sala Rupià, Bonaventura	Tibau Casanovas, Alexandre
Salvador Alsina, Jaume	Tonijuan Sala, Francesc
Salvadó Parés, Joan	Tonijuan Sala, Josep
Salvador Parés, Pau	Torrent Pesaferrer, Esteve
Salvador Parés, Pere	Torrent Pesaferrer, Pere
Salvatella Comas, Jaume	Trainer Vidal, Narcís
Salvatella Comas, Serafí	Vieta Jordà, Dionís
Salvatella Massià, Joan B.	Vieta Jordà, Joan
Salvatella Massià, Josep	Vidal Capdevila, Joan
Saragossa Font, Joan	Vidal Cusell, Josep

Vidal Domènech, Felicià
 Vidal Piferrer, Francesc
 Vidal Massià, Jaume
 Vidal Piferrer, Nicolàs
 Vidal Piferrer, Romà
 Vidal Puig, Jaume
 Vidal Surís, Jaume

Vilà Pannon, Agustí
 Vilà Pujol, Llorenç
 Viladell Baví, Joaquim
 Vilarrodona, Antoni
 Vivas, [...] Agustí
 Volarrodona, [...] Antoni

Total: 547, un 13,7%, més d'una quarta part de la població de Lloret. Es podria dir que no hi havia família en què algun dels seus membres no hagués almenys anat a Amèrica.

Lloretencs a Puerto Rico

L'any 1989, poc després de la meua jubilació, amb la meua esposa vàrem fer una estada als Estats Units de prop d'un mes, fent un recorregut per diferents parts del país: Nova York, San Diego, San Francisco, Nova Orleans i, finalment, Miami, ciutat on residia feia anys el lloretenc Pepe Albertí.

Naturalment, una de les primeres coses que vàrem fer va ser telefonar a Pepe Albertí, amb el qual vàrem quedar de trobar-nos a l'hotel El Hayat per compartir una bona estona. No sabíem que a la ciutat hi havia dos hotels de la mateixa cadena i amb el mateix nom: l'hotel en què nosaltres ens allotjàvem i un altre a l'anomenat *Down Town*, més proper al domicili d'Albertí.

Això va donar lloc a una confusió i a l'hora convinguda, mentre nosaltres l'esperàvem en el vestíbul del nostre hotel, ell feia el mateix a l'hotel de *Down Town*, o sigui que el nostre encontre va resultar fallit. El dia següent el vàrem telefonar i vàrem tenir una llarga i agradable conversa telefònica, recordant temps passats del nostre Lloret.

Albertí, que ja devia tenir coneixement de la meua èria pels lloretencs que navegaren a Amèrica, em va enviar a l'hotel un paquet amb el llibre *La formación del pueblo puertorriqueño. La contribución de los catalanes, baleàricos y valencianos*, l'autora del qual era Estela Cifre de Loubriel. El llibre portava la dedicatòria següent:

*Al amigo Agustí Mª Vilá i Galí,
 para que vea a los lloretenses que
 fueron a Puerto Rico.*

Signa, Pepe Albertí, Miami 1989

Aquest llibre inclou relacions exhaustives i ben documentades dels catalans, balears i valencians que van emigrar o viatjar a Puerto Rico, entre els quals un bon nombre de lloretencs, per la qual cosa he considerat que seria oportú incloure'ls en aquesta exposició.

1 - JOSÉ ALCAYA SURÍ, fill de Josep i de Reparada, natural de Lloret de Mar, Girona, de 12 any d'edat, sol·licita llicència per passar a Puerto Rico l'any 1829, reclamat pel seu oncle patern, Jaume Surís, que resideix a l'illa, on té un establiment de comerç. S'incorpora com a dependent de comerç, té consentiment patern i llicència d'embarcament.

2 - JOAQUIM ALUM TIÓ, fill de Josep i de Raimunda, natural de Lloret de Mar, Girona, veí de Bayamón, l'any 1861. Sol·licita provança de solteria per contraure matrimoni amb Carmen Cesteros, natural i veïna de Bayamón.

3 - PERE ARGILAGÓS, natural de Lloret de Mar, Girona, resideix a Puerto Rico des de 1851 aproximadament, comerciant i veí de Bayamón l'any 1861. Testimoni de provança de solteria de Joaquim Alum Tió.

4 - SALVADOR ARTAU COLL, fill de Manuel i Cristina, natural de Lloret de Mar, arriba a Puerto Rico al voltants de l'any 1857, veí de San Juan l'any 1863. Testimoni en la provança de solteria d'Elies Bou Garriga.¹⁶ Sol·licita, l'any 1865, provança de solteria per casar-se amb Manuela de Rivera, natural i veïna de Toa Alta.

5 - JUAN BAUTISTA Y RODRÍGUEZ, fill de Josep i Cristina, natural de Lloret de Mar, Girona, solter, soldat del Batalló Valladolid destacat a Puerto Rico l'any 1874.

6 - SALVADOR BAVÍ, natural de Lloret de Mar, Girona, solter, major d'edat, comerciant i veí de San Juan l'any 1867.

7 - ESTEBAN BERNI (O BERNIS), fill d'Esteve i Jacinta, natural de Lloret, Girona, solter, noi de bord de la nau *Nuestra Señora del Carmen*, mor a San Juan el 1810 a 13 anys d'edat.

8 - LUIS BOFILL I BAIXIBERN, fill de Sebastià i d'Isabel, Girona, de 22 anys, solter, comerciant, arriba a Puerto Rico l'any 1826 per fer-se càrrec d'una botiga propietat seva. L'any 1844 continua residint a San Juan.

9 - JOSÉ BOFILL GALÍ, fill de Josep i de Marina, natural de Lloret de Mar, Girona, de 42 anys d'edat, casat amb Francesca Mataró, espanyola, comerciant, arriba a Puerto Rico l'any 1817 per atendre personalment una casa de comerç que té establerta a l'illa.

10 - MARIANO BOIX MUNDET (O MUNDETE), fill de Mariano i de Rosalia, natural de Lloret de Mar, Girona, de 21 anys el 1872, solter, industrial resident a Ponce quan és reclutat per prestar el servei militar. Veí d'Aguadilla el 1874.

11 - CAYETANO BONACIA (O BONARIA) DUTAY, fill de Salvador i de Victòria, natural de Lloret de Mar, Girona, emigrat de Venezuela l'any 1811, veí de San Juan, solter, mort l'any 1825 a San Juan a l'edat de 50 anys.

12 - ACISCLO BOU GARRIGA, fill d'Elies i de Rosa, natural de Lloret de Mar, Girona, veí de Barros, solter i comerciant l'any 1862, sol·licita provança de solteria i consanguinitat per contraure matrimoni amb Eulàlia Rosado, natural i veïna de Barros.

16. Elies Bou i Garriga era un dels fills del clavetaire Elies Bous i Prat, que va desenvolupar el seu ofici a Lloret, en una casa que més tard seria de la família Vilà, la casa que actualment porta el número 3 del carrer de Josep Gelats. Quan la construcció naval va decaure, Elies Bou i Garriga i altres germans seus, davant de la manca de feina, va optar per emigrar a Puerto Rico.

13 - ELIAS BOU GARRIGA,¹⁷ fill d'Elies i de Rosa, natural de Lloret de Mar, Girona, arriba a Puerto Rico el 1862 a l'empara del seu oncle Francesc Bou Arnillas, de 30 anys i veí de Barros, es dedica al comerç, sol·licita provança de solteria i consanguinitat per contraure matrimoni amb Maria Dolors Bou Arroyo, natural i veïna de Barros, líder incondicional de la seva època, mor a Barros l'any 1890.

14 - JOAQUIN CABAÑAS SURÍ, fill d'Agustí i Maria, arriba a Puerto Rico el 1869, quan tenia 16 anys, fixa la seva residència a San Juan i es dedica al comerç, testimoni de provança de solteria de Salvador Artau l'any 1865, sol·licita l'any 1866 provança de solteria per casar-se amb Rafaela Real Mas, natural i veïna de Barcelona.

15 - FRANCISCO CALLICÓ FÀBREGAS, fill de Jaume i de Maria, natural de Lloret, Girona, resideix a San Juan, mor el 29 de juny de 1814 a l'edat de 24 anys.

16 - ZENON CASTELLS, natural de Lloret de Mar, Girona, establert a Puerto Rico el 1834, reclama el seu nebot Ramon Oliveras Castell, de Lloret de Mar, Girona, per col·locar-lo en el negoci.

17 - ESTEBAN CATÀ, natural de Lloret de Mar, Girona, resideix a Puerto Rico des de 1859, solter, major d'edat i veí de San Juan a parti de l'any 1863.

18 - RAMON CATÀ MARTELL, fill de Joan i de Manuela, natural de Lloret de Mar, Girona, solter, comerciant, resideix a San Juan des de 1843, mor el 1889.

19 - ESTEBAN FÀBREGAS DAZA Y BOLET, fill de Francesc i de Maria, natural de Lloret, Girona, resideix a San Juan, mor el 1803, a l'edat aproximada de 13 anys.

20 - JUAN FIGUERAS MONTAMUT, fill de Josep i de Joaquina, solter, quinto resident a Puerto Rico.

21 - JUAN B. FONT BANDRICH, natural de Lloret de Mar, resideix a Venezuela, on contrau matrimoni amb Bàrbara Urbano Ladrón de Guevara, emigra amb la seva esposa a Puerto Rico l'any 1822.¹⁸

22 - BUENAVENTURA FONT BURGADA,¹⁹ natural de Lloret de Mar, Girona, de 29 anys, solter, comerciant, arriba a Puerto Rico l'any 1834 amb la finalitat de establir-se a l'illa amb casa mercantil.

23 - JUAN FONT PUIG, natural de Lloret de Mar, Girona, solter, quinto resident en Puerto Rico l'any 1863.

24 - NARCISO GARRIGA MUNDET, fill de Quirze i Maria, natural de Lloret de Mar, Girona, casat, pilot, resideix a San Juan i mor l'any 1857 a l'edat de 55 anys.

25 - MATEO GONZÁLEZ, fill de Joan i de Margarida, natural de Lloret de Mar, Catalunya, solter, mariner de la goleta *Rosa*, mor a San Juan l'any 1836 a l'edat de 23 anys.

26 - ESTEBAN GUIMAR (o GUINART) MARLÈS, fill de Benet i Francesca, natural de Lloret de Mar, Girona, solter, quinto resident a Puerto Rico l'any 1863.

27 - JOSÉ FRANCISCO IVERN MONCANUT, fill de Juan i de Prisca, natural de San Román, Lloret, Girona, arriba a Puerto Rico l'any 1835 i es dedica al comerç; resideix

17. Tant Elies com Iscle Bou Garriga són dos dels fills del clavetaire de Lloret Elies Bou i Prat, esmentat anteriorment.

18. El vaixell que comandava, propietat seva, va ser atacat per pirates i es va veure obligat a desembarcar a la platja El Pastillo, de la jurisdicció d'Isabela.

19. El segon cognom pot ser Brugada.

a San Juan, es casa l'any 1859 amb Maria Luisa Álvarez, vídua de José Rodríguez, natural i veïna de San Juan.

28 - BARTOLOMÉ MACAYA MONT, fill de Joan i de Jerònima, natural de Lloret de Mar, Girona, de 34 anys, casat amb Josefa Maig, comerciant, arriba a Puerto Rico l'any 1833 per treballar amb el seu germà Josep Macaya.

29 - JOSÉ MACAYA MONT, fill de Josep i de Jerònima, natural de Lloret de Mar, Girona, casat amb Reparada Surís Llorens, comerciant establert a Puerto Rico l'any 1832, any en què arriben a l'illa la seva esposa i la seva filla Carmen; un any més tard arriba els seu germà Bartomeu.

30 - CARMEN MACAYA SURÍS, filla de Josep i Reparada, natural de Lloret de Mar, Girona, de 3 anys d'edat, arriba a Puerto Rico l'any 1832 en companyia de la seva mare per reunir-se amb el seu pare que resideix a l'illa.

31 - JOSÉ MACAYA SURÍS, fill de Josep i de Reparada, natural de Lloret, Girona, d'11 anys d'edat, arriba a Puerto Rico l'any 1829 reclamat pel seu oncle Jaume Surís; el seu pare havia autoritzat el viatge.

32 - JUAN MASJUAN, natural de Lloret de Mar, Girona, resideix a San Juan l'any 1866, solter, major d'edat i comerciant.

33 - SALVADOR MASJUAN, natural de Lloret, Girona, arriba Puerto Rico l'any 1855, solter, major d'edat, comerciant i veí de Sant Juan l'any 1865.

34 - SALVADOR MIGUEL Y POLLOR, fill d'Antoni i d'Anna, natural de Lloret, Girona, casat amb Rosa Pifaller, resideix a San Juan, mor el 1803 a l'edat de 58 anys.

36 - SEBASTIÀ MONTELL, fill de Josep i Caterina, natural de Lloret, Girona, casat amb Victòria Surís, mestre (maestre) de la pollacra *Nuestra Señora del Carmen*, mor a San Juan, l'any 1819, a l'edat de 28 anys.

37 - SEBASTIÀ MONTELL PARÉS, fill de Sebastià i de Margarida, natural de Lloret, Girona, solter, resideix a San Juan, mor l'any 1812 a l'edat de 29 anys.

38 - RAMON OLIVERAS CASTELLS, fill de Josep i de Maria Anna, natural de Lloret de Mar, Girona, de 20 anys d'edat, solter, teixidor; passa a Puerto Rico l'any 1844 per col·locar-se en el negoci del seu oncle Zenó Castells, que l'ha reclamat.

39 - FRANCISCO PARÉS, natural de Lloret, Catalunya, resideix a Puerto Rico des de 1860, comerciant, de 26 anys i veí de Cayey l'any 1863.

40 - SALVADOR PARÉS, natural de Lloret, Girona, casat, resideix a San Juan, mor l'any 1819 a l'edat de 30 anys.

41 - JOSÉ PARÉS GALÍ, natural de Lloret, Girona, quinto reclamat l'any 1880 com resident al carrer de San Francisco, número 58, de San Juan; el governador de l'illa informa que no ha pogut ser localitzat a Puerto Rico.

42 - JOAN B. PARÉS YITAFIÉ (o JUSTAFRÉ), fill de Joan i de Maria, natural de Lloret de Mar, Girona, casat amb Dolores González, resideix a San Juan, mor a 28 anys el 1882.

43 - JOSÉ PRATS, fill d'Antoni i de Maria, natural de Lloret de Mar, Girona, solter, soldat del Regimiento de Infanteria de Cataluña, cinquena companyia, destacat a Puerto Rico l'any 1832. Mor l'any 1858 a San Juan a l'edat de 28 anys.

44 - MARTÍN PRATS, fill d'Antoni i de Cristina, natural de Lloret de Mar, Girona, mor a San Juan l'any 1876 als 40 anys.

45 - ANTONIO PUIG MARTÍ, fill de Josep i de Victòria, natural de Lloret de Mar, Girona, de 19 anys, solter, dependent de comerç, passa a Puerto Rico l'any 1816 a la companyia d'un germà resident a l'illa amb casa de comerç.

46 - SEBASTIÁN PUIG MARTÍNEZ,²⁰ fill de Josep i de Victòria, natural de Lloret, Girona, solter, resideix a Sant Juan. Mor l'any 1819 a l'edat de 18 anys.

47 - LEOPOLDO RODÉS,²¹ natural de Lloret de Mar, Girona, arriba a Puerto Rico al voltant de 1860, té 26 anys, solter, comerciant i veí de Ponce el 1867.

48 - JUAN B. RODRÍGUEZ, fill de Josep i de Cristina, natural de Lloret de Mar, Girona, solter, soldat del batalló de Valladolid l'any 1874.

49 - LORENZO SALA, natural de Lloret de Mar, Girona, comerciant establert a Puerto Rico l'any 1830, sol·licita els serveis del seu nebot Pau Sala Rams per tal que l'ajudi en el negoci.

50 - JUAN SALA GALÍ, fill de Sebastià i de Maria, natural de Lloret, Girona, mor a San Juan l'any 1867 a l'edat de 23 anys.

51 - PABLO SALA RAMS, fill de Josep i de Margarida, natural de Lloret de Mar, Girona, de 16 anys, arriba a Ponce l'any 1830, reclamat pel seu oncle Llorenç Sala, per treballar a la casa de comerç que aquest té a Ponce. La seva mare va autoritzar el viatge.

52 - SALVADOR SARAGOSSA BUADA, fill de Salvador i d'Aquilina, natural de Lloret de Mar, Girona, de 24 anys, casat amb Antònia Carreras, comerciant; passa a Puerto Rico l'any 1827 per recollir cabals que posseeix a l'illa i continuar al front del seu negoci.

53 - JOSÉ SOLÁ ALUM, fill de Josep i de Reparada, natural de Lloret de Mar, Girona, de 20 anys, resideix a Puerto Rico l'any 1880, quinto reclamat.

54 - MANUEL SOLER, natural de Lloret de Mar, Girona, arriba a Puerto Rico pels volts de 1864, solter, comerciant i veí de San Juan l'any 1865.

55 - PABLO SOLER MAIG, natural de Lloret de Mar, Girona, quinto, resideix a Puerto Rico, reclamat pel servei militar el 1874.

56 - JOSE SURÍS LLORENS, fill de Romà i de Maria Anna, natural de Lloret de Mar, Girona, arriba a Puerto Rico l'any 1828, solter, va a Espanya i retorna a Puerto Rico l'any 1832 per fer-se càrrec d'una botiga que posseeix en el poble de Ponce, veí de Cabo Rojo el 1859. Sol·licita provança de solteria per casar-se amb Maria Manuela Pagán, natural i veïna de Cabo Rojo.

57 - JAIME SURÍS LLORENS, fill de Romà i Maria Anna, natural de Girona, si bé deu ser fill de Lloret, per concordança de filiació amb l'anterior; comerciant

20. Sembla que en els cognoms d'aquests dos últims s'ha produït una confusió, perquè la filiació és la mateixa en tots dos casos.

21. Sabem que Leopold Rodés i Muñoz es casa a Ponce amb Eugènia Gilot i Marcfoix, matrimoni del qual neix una nena, Mercè Rodés i Gilot, la qual ve a Espanya de petita amb els seus pares. Mercè Rodés i Gilot s'esdevindrà l'àvia materna del bon amic i col·lega Alfons M. Thió de Pol, que ha exercit d'enginyer industrial a l'Ajuntament de Girona i ha ocupat una important plaça de treball en el Departament de Prevenció de Riscos de la Generalitat de Catalunya. Vegeu el llibre de Joan Monjo i Pons, p. 124.

establert a Puerto Rico amb casa comercial. L'any 1829 reclama el seu nebot Josep Macaya Surís.

58 - REPARADA SURÍS LLORENS, filla de Romà i de Maria Anna, natural de Lloret de Mar, Girona, casada amb Josep Macaya Mont; l'any 1832 viatja a Puerto Rico amb la seva filla Maria de Carme, de tres anys, per reunir-se amb el seu marit.

59 - SALVADOR SURÍS LLORENS, fill de Romà i Maria Anna, natural de Lloret de Mar, Girona, de 36 anys d'edat, casat, comerciant; l'any 1833 embarca vers el port d'Hormigueros l'any 1833 per reunir-se amb la seva esposa i fer-se càrrec de la casa de comerç que posseeix en aquest poble.

60 - JOAN TOSAS, natural de Lloret de Mar, Girona, casat amb Maria Puig, comerciant establert a Puerto Rico l'any 1832; el seu fill Sebastià passa a reunir-se amb ell.

61 - JOAN TOSAS PUIG, fill de Joan i de Maria, natural de Lloret de Mar, Girona, de 24 anys d'edat, solter, comerciant, l'any 1833 viatja al port d'Homigueros per associar-se amb Jaume Surís.²²

62 - SEBASTIÁN TOSAS PUIG, fill de Joan i de Maria, natural de Lloret de Mar, Girona, de 18 anys, solter, l'any 1832 viatja a Puerto Rico a la companyia del seu pare.

63 - AGUSTÍN VALBRODOMA (?) SURÍS, natural de Lloret de Mar, Girona, de 22 anys, solter, l'any 1833 embarca cap a Mayagüez.

64 - SALVADOR VIDAL Y ARTAU, fill de Francesc i Engràcia, natural de Lloret de Mar, Girona, dependent de comerç, l'any 1885 resideix a San Juan i treballa a la botiga El Polo, quinto reclamat, servei de classe de voluntari a San Juan; l'any 1893 contrau matrimoni a la capital amb Luisa Maria Goenaga, natural de Bayamon.

65 - DOLORES VIDAL Y CARRERAS, natural de Lloret de Mar, Girona, soltera, resideix a San Juan amb el seu germà Manuel, mor en la capital.

66 - MANUEL VIDAL Y CARRERAS, natural de Lloret de Mar, Girona, solter, comerciant establert a San Juan, el seu nebot Romà Vidal i Piferrer arriba a Puerto Rico al voltant de 1872 per treballar en el seu establiment, mor a San Juan.

67 - RAMÓN VIDAL PIFERRER, natural de Lloret de Mar, Girona, va a Puerto Rico a treballar amb el seu oncle Manuel Vidal i Carreras, resideix a Sant Juan, contrau matrimoni amb Ascensión Montalvo Martínez, natural de Bayamon, comerciant i propietari de béns arrels amb residència al carrer Fortaleza, cantonada amb Tanca, mor el dia 5 de febrer de 1917 a l'edat de 66 anys.²³

68 - JUAN VIDALSALA CABRERA, fill de Joan i de Francesca, natural de Lloret, Girona, solter, resideix a San Juan, mor l'any 1799.

69 - JOSÉ VILÁ ASTOL, fill de Josep i de Maria, natural de Lloret, Girona, solter, resideix a San Juan, mor l'any 1803, a l'edat de 26 anys.

22. Aquest Jaume Surís que anomena Joan Tosas Puig es deu tractar de Jaume Surís Llorens, fill de Romà i de Maria Anna i germà de Josep, Reparada, i de Salvador (53, 54 i 55), el qual si bé la seva fitxa només diu que és natural de Girona, tot fa creure que, com els altres germans, també és nat a Lloret.

23. Va deixar béns en morir. Ramon Vidal Piferrer és un avantpassat de la família de l'esposa de Joaquim Abril.

Diccionari dels catalans a Amèrica²⁴

Lloretencs

1 - JOAQUIM ABUYÈ I POUS (Lloret de Mar, 1886 – Buenos Aires, 1945). Representant comercial. El 1906 arriba a l'Argentina, casat amb Dolors Llenas. Torna a Lloret entre 1931 i 1938, per retornar, tot seguit, a l'Argentina.

2 - PERE CODINA I MONT (Lloret de Mar, 1880 – Buenos Aires, 1952). Actor format a Barcelona on seguí cursos d'art dramàtic al Conservatori d'Art Dramàtic d'Isabel II. Interpretà en el Teatre Romea, els anys 1904 i 1905, *Mar i Cel*, *Sol, solet* i *Terra Baixa*, d'Àngel Guimerà. També feu teatre a Madrid. El 1906 passa a l'Argentina. Efectua una desena de viatges a Catalunya, fins que arrela definitivament a l'Argentina, on crea la Compañía Dramática Española. Director del Teatro Liceo de Buenos Aires, es casa amb l'actriu catalana Teresa Grau. Lloret li dedica una avinguda amb el seu nom.

3 - JOAN B. DOMÈNECH I ARTAU (Lloret de Mar, 1897 – ?). Escriptor i industrial vitivinícola, emigrà, des de jove a l'Argentina, residí a Mendoza i San Juan. Ocupa càrrecs importants en companyia d'importació. Crea amb el seu germà Salvador i amb Manuel Garriga i Parés, la societat vitivinícola Domènech y Cía. Ltda. President del centre català de Valparaiso. El 1950 s'instal·la definitivament a Villa del Mar. Publicà *Poemes de Juvenud*, *Poemes humanos* i *Relaciones de mi pueblo*.²⁵

4 - NARCÍS DOMÈNCH I PARÉS (Lloret de Mar, 1829 – 1901). Eclesiàstic, graduat en dret civil i canònic. El 1862 és designat xantre de l'Església Metropolitana de Santo Domingo. El 1865, any de la independència de la República Dominicana, retorna i s'estableix a Lloret, on funda el col·legi Lauretà, l'any 1882, del qual fou director.

5 - NICOLAU FONT I MAIG (Lloret de Mar, 1830 – 1908). Empresari navilier. De jove se n'anà a Jaruco (Cuba), on vivia el seu oncle del qui heretà les riqueses i propietats agrícoles. Participà en negocis marítims entre els qual la compra de la corbeta *Jaruco*. Va adquirir l'any 1860 els terrenys de Sant Pere del Bosc, en restaurà la capella i la conventí en el santuari de la Mare de Déu de Gràcia. Contribuí en gran mesura en l'edificació de la casa i escola parroquial de Lloret. Després de la seva mort, els seus nebots crearen un asil per a vells pobres de la població.

6 - NARCÍS GELATS I DURALL (Lloret de Mar, 1846 – Havana, 1929). Banquer, arriba a Cuba 1860 i fou enviat per la seva família als Estats Units, on féu estudis de banca i s'establí finalment a l'Havana. Començà a treballar en una sabateria del seu oncle Tomàs Maig, que en morir li passà el negoci. Amb els seus germans constituí la raó social Gelats y Hermanos. L'any 1873 es casà amb Cristina Botet i Surís. El 1876 fundà, amb el seu germà Joan i els seus oncles Josep Durall i Maig, el

24. Diccionari dels Catalans a Amèrica, Comissió Amèrica Catalunya, 1962, Generalitat de Catalunya.

25. Aquesta última obra va ser reeditada i publicada pel Club Marina Casinet amb el número 2 de la col·lecció de publicacions.

Banco Gelats. President de la Societat de Beneficència de Naturals de Catalunya els anys 1882, 1883 i 1917.

7 - NARCÍS MACIÀ i DOMÈNECH (Lloret de Mar, s. XIX – s. XX). El 1975 arriba a Cuba a treballar com a gerent de l'empresa Barraqué, Macià 6 Co., dedicada a la importació i exportació de queviures. President de la Llotja de Comerç, vicepresident de la Cambra de Comerç de Cuba i del Casino Espanyol, president d'honor de la Societat de Beneficència de Naturals de Catalunya, de l'Orfeó Català i del Club Catalònia, així com també de la Colònia Espanyola a Guanajay i del Comitè de Societats Espanyoles. President de Nueva Fábrica de Hielo S. A. (La Tropical) i conseller-director del Banc Mercantil Americà. Durant un temps vicecònsol del Brasil a l'Havana.

8 - SEBASTIÀ PUIG (Lloret de Mar, fi s. XVIII – ? s. XIX). Comerciant. A final segle XVIII se'n va a Cartagena d'Índies on munta una botiga que més tard dirigeix el seu germà.

9 - CLIMENT PUIG, germà de Sebastià Puig.

10 - CONSTANTÍ RIBALAIQUA i VERT (Lloret de Mar, 1888 – L'Havana 1952). Empresari hotelier. Se'n va de jove a l'Havana per començar a treballar s l'antic Cafè d'en Cotorra, més tard anomenat *La Florida*, propietat dels germans Narcís i Francesc Sala i Parera. Arriba a convertir-se en el propietari del local, que passa a dir-se *Floridita*, mentre que el propietari se'l coneix per Constante. Creador del daiquiri, que va ser el famós arreu del món. Ernest Hemingway en parla en la seva novel·la *Illes del Golf*.

11 - JAUME JUSTAFRÉ i PUIG. President de la Societat de Beneficència de naturals de Catalunya, els anys 1903 a 1907. Propietari junt amb Josep Pujol d'una xarxa de cafeteries.

12 - JOAN SUREDA i GUINART (Lloret, 1846 – 1916). A Cuba constitueix, junt amb Josep Pujol, la societat Pujol & Sureda, amb diverses cafeteries a l'Havana, com La Central, Centro Alemán i La Lonja. Impulsa la distribució a l'illa del setmanari Lloretenc *El Distrito Farnense*. Ajuda molts lloretencs acabats d'arribar per establir-se i reeixir, entre ells el seu nebot Romà Reyné i Sureda.

13 - AGUSTÍ VILÀ i CONILL (Lloret, 1842 – 1902). Pilot d'altura i director industrial. A 17 any (1859), embarca, acabat de sortir de l'escola nàutica, a la corbeta *Pepe Alicatino* (després *Oswaldo*). L'any següent embarca a la corbeta *Nueva Lúdia* del seu pare, amb el capità Salvador Crosas i Vilà. Comanda aquest últim vaixell i el bergantí *Eva*, tots dos construïts a Lloret. A causa de les estretes relacions de la nissaga de navegants Vilà amb la família Cibils i Buxareu, importants armadors i homes de negoci de Montevideo, atorguen, l'any 1873, al capità Vila el comandament de la fragata *Jaime Cibils* (antic cliper *Kingfisher*), amb el qual fa la ruta del Pacífic fins al 1876. Navega encara amb un altre vaixell dels Cibils, el vapor *Vidiella*, fins que a començament de 1889 es nomena director d'una fàbrica de extractes de carn, que els Cibils posseïen a Descalvados, estat del Matto Grosso, que regentea fins a mitjans de 1891 en què és nomenat director del Dic Civil i Jackson, a Montevideo fins que el 30 d'abril de 1897 deixa la direcció del dic en mans de Josep Botet,

segurament també lloretenc, per retornar a Lloret i abraçar esposa i fills després de més de 10 anys d'absència.

14 - SALVADOR ROMAGOSA I ESTRADA (Lloret de Mar, 1901 – Mèxic DF, 1989). Tècnic tèxtil. S'exilià a França i passà després a Mèxic, on fou administrador de l'Orfeó Català de Mèxic, des de 1950 fins a la seva mort.

15 - JAUME ROMAGOSA I BLANCH. Fill de Salvador, emigrà a Mèxic el 1947, va fundar Romagosa SADECU, Plásticos Carosacu, Inmobiliaria Filets SACU, Distribuidora Valex, Grupo Gastronómico Catalán SACU, Restaurant Orfeó Català, Jardín de Niños i Salón de Fiestas Infantiles Patufet.

16 - FRANCESC SALA I PARERA (Lloret de Mar, ? – ?) Empresari hotelier, se'n va a l'Havana juntament amb el seu germà.

17 - NARCÍS SALA I PARERA, el qual, a part de l'activitat professional, fou cap de despatx de la Beneficència Catalana i elegit soci d'honor l'any 1929, van adquirir l'antic Cafè d'en Cotorra

18 - JOAQUIM DOMÈNECH I AUSTRICH (Lloret de Mar, 1881 – L'Havana, 1918). Comerciant, fill de Joan Domènech i Mataró (mort a l'Havana el 1908), pilot i parçoner de la pollacra *Palkoa*, i de Maria Loreto Austrich i Macià, tots dos de Lloret, així com els avis, tant el patern, Joan Domènech Garriga, com el matern, Agustí Austrich i Colomer. Morí a l'Havana a causa d'unes febres tifoides, a la Casa de Salut de la Purísima Concepción.

Entre el record i l'anècdota

Josep Capdevila i Riera. Emigra a l'Havana, es casa amb una dona rica, Dolores Pérez de la Mesa, adquireix, amb l'ajuda de la seva esposa, dos *ingenios*, Los Dos Felices i Jesús y María; mor a l'Havana l'any 1870. -

Josep Serra i Capdevila.²⁶ Nebot de Josep Capdevila i Riera, de qui hereta les propietats. Contrau matrimoni amb la vídua del seu oncle i mor a l'Havana sense deixar descendència.

Concepció Bonhome Carles. L'any 1923 acabada de casar amb Joan Carles Llinàs, natural de Blanes, embarca, amb la seva germana Rosa, vers l'Havana. Arribats allà Joan Carles regenta un negoci de perruqueria fins l'any 1928, que retornen a Catalunya. Allà nasqué la seva filla Carmelina.²⁷

Salvador Burcet i Cervera. Oncle de Carmelina Llinàs Bonhome. Explicava que el seu treball, des que arribà a l'Havana fins que retornà a Lloret, va ser a les *bodegas*, botigues on es venia a la menuda queviures, licors, tabac, terrissa, etc. I allà, amb tota l'experiència d'un noi de 16 o 17 anys, va començar la seva tasca sense treva ni descans, segurament només amb uns pocs centaus, un racó per dormir i una escassa minestra. Però aquell noiet s'havia posat diverses fites. Ell també volia arribar a ser amo d'una *bodega*, es voldria crear una situació que

26. Germà de Maria Serra i Capdevila, àvia de l'autor d'aquest treball.

27. Esposa del qui signa aquest treball.

anys a venir pogués formar una família i constituir uns estalvis que li permetessin tornar a la vila a viure sense estretors.

I així, centau darrere centau, després *peso* darrere *peso*, treballant dies feiners i de festa, de sol a sol, els estalvis anaven creixent i els seus somnis, fent-se realitat. Perquè, a més de ser amo d'una *bodega*, també tenia altres petites ambicions, havia de tornar a la pàtria amb alguns signes exteriors d'aquella situació que amb tants d'esforços s'havia creat i va anar adquirint aquells joiells que tant els agradava lluir als nostres avantpassats: aquells rellotges d'or, amb una cadena del mateix metall subjecta en un dels traus de l'armilla que portaven sempre a punt de consulta en una de les seves butxaques; aquella agulla de corbata, amb el brillant que no podia mancar en cap dels qui tornaven de l'altre costat de l'oceà; aquella anella, amb un «solitari» o «cigró» –així es denominaven els brillants dels anells– que mostraven ufanosos en el anulars de les seves mans.

I el somni es féu realitat. Troba un soci, que també hauria sofert les mateixes proves que ell, José Gil, i junts adquirien una bodega que portarà els seu noms, *Gran Via de Burcet i Gil. Víveres finos*, situada en el núm. 368 del carrer Príncepe Alonso.

Contrau matrimoni a l'Havana amb Rosa Bohome Comas, també lloretenca, la qual havia anat a Cuba amb la seva germana Concepció. Retornen a Catalunya l'any 1928 quan Salvador Burcet tenia 50 o 51 anys i aquest transfereix a Barcelona una part dels seus estalvis, però deixa una altra part, la meitat aproximadament, dipositada a la Banca Gelats. Quan un individu barbut assoleix el poder, arramba tots els estalvis que Salvador havia estalviat des dels 16 anys.

Salvador Burcet i Cervera morí a l'edat de 91 anys. El seu testimoni hauria estat inapreciable per a poder completar aquestes notes, però sortosament en un racó de calaixera ens va deixar un testimoni fotogràfic d'una bodega cubana, de la seva bodega.²⁸

Narcís Domènech i Parés, canonge. Neix a Lloret de Mar el 16 de juny de 1829. El desembre de bisbe de Girona Florentí Lorente i Montón autoritza que rebí la primera tonsura i el ordres menors i els majors, que li són administrats pel cardenal arquebisbe de Toledo. L'11 de maig de 1862 la reina Isabel II designa Mn. Narcís Domènech per a la dignitat de xantre de l'Església Metropolitana de Santo Domingo. El 3 d'agost d'aquell mateix any l'arquebisbe de Santo Domingo, primat de les Índies, el nomena secretari de Cambra i Govern. També és nomenat examinador sinodial. El juliol de 1865 es reinstaura la República Dominicana, amb la recuperació de la independència. Els espanyols se'n van i el 2 de novembre de 1865 Mn. Narcís Domènech ha retornat a Espanya. Una germana del canonge Domènech, la Dolors, estava casada amb el capità lloretenc Josep Rodon i Botet, el qual, amb el seu cunyat Francesc Domènch i Parés, va participar en la propietat de la corbeta *Resolución*.

28. Agustí M. VILÀ GALÍ. *Els americanos i els altres*. Recull, any LXXIV, 1.665 (7 de juny de 1994), p. 8 i 9.

Josep Lluhí. No es coneixen dades de la seva estada a Amèrica, sinó les provinents de la banda familiar. Josep Lluhí era casat amb Dolors Domènech i Domènech,²⁹ amb la qual va tenir quatre fills: Agustí, Joan, Dolors i Pepita. Segons s'explica a la família, va deixar la família i es va embarcar vers Amèrica. Després d'uns anys d'absència, sense que la família en tingués notícies, retorna a Lloret i va ser rebutjat per la dona i els fills. Consta que va fer una donació per a l'hospital de Lloret i d'aquí el carrer amb el seu nom, potser una acció penitencial...

Enric i Joan B. Garriga i Mataró. Junt amb algun altre soci, funden l'any 1866 a Cienfuegos uns grans magatzems de fusta i materials per a la construcció sota el nom de Garriga Hnos. y Muro. El 1888, l'Enric, que ha tornat a Lloret, farà construir la casa dels Garriga en un extrem del passeig Verdaguer, avui convertit en el Museu del Mar de Lloret.³⁰

Enric Garriga mor al cap de poc temps i n'hereta la casa la seva esposa Mercè Garriga i Bitlloch, la qual l'any 1915 compra la casa situada al costat, que era d'un altre indià.

La casa passa a Salvador Garriga i Garriga, fill d'Enric i de Mercè, el qual també se'n va a Cienfuegos a ocupar-se d'un negoci familiar ensems que crea una fàbrica de bastidors de teixits metàl·lics, una bòbila i una granja. Morí a Lloret l'any 1955.

Els Ball·llatinas i Mont. Foren tres germans, Josep, Lluís i Rosa, fills de Josep Ball·llatinas i Domènech i de Rosa Mont i Fullà. Josep, al 15 anys, s'embarca vers l'Havana el dia de Santa Cristina de 1908. Malgrat una vida curulla d'esforç, la fortuna no l'afavoreix. Les notícies dels seus últims anys són confuses i tot fa creure que va morir a les darreries de 1914.³¹

El seu germà Lluís dirigí la seva vida vers Buenos Aires, on l'acolliria el seu oncle Pere Mont i Fullà. Va instal·lar-se en una empresa familiar de la qual va acabar essent propietari, va formar una família i va restar per sempre més a la capital argentina.

La seva germana Rosita es va quedar a Lloret per tenir cura dels pares. Es va casar amb Antoni Xiberta, gran hisendat de Vidreres.

Romà Reyné i Sureda. Els seu pare es troba amb dificultats per encarrilar-lo en una tasca on es pugui guanyar regularment la vida. Romà Reyné té un oncle, Joan Sureda i Guinart, el qual s'ha obert camí a l'Havana, com ha quedat dit anteriorment, el qual ofereix al pare de Romà acollir-lo en el seu negoci de Cuba. S'accepta la proposta i Romà Reyné s'embarca amb 15 anys vers l'Havana.

Treballa una temporada en el negoci d l'oncle, el qual ben aviat s'adona de les aptituds del nebot i l'envia a estudiar a Boston durant uns anys. Continua al

29. Germana de Cristina Domènech, àvia de l'autor del present treball.

30. Potser se n'ha desfigurat massa l'arquitectura, que era una de les poques mostres de construccions d'indians a Lloret de Mar. El progrés a vegades emmascara el nostre passat.

31. Per a major informació es pot consultar l'article «Les múltiples possibilitats d'estudi que ofereixen els fonts privats», de Joaquim Daban Massana, publicat a *El Patrimoni documental. Catalunya-Cuba. Actes del II Fòrum de Municipis Indians*, Begur: Fundació Catalana Begur-Cuba, 2006.

costat de l'oncle fins que aquest morí, com que no té fills, tots el béns de Joan Sureda i Guinart són heretats pel seu nebot, inclosa la casa que aquell s'havia fet construir al Passeig Mn. J. Verdaguer de Lloret, casa que en la part alta de la façana portava esculpides les lletres J. S. (Joan Sureda). Encara ben jove, al voltant dels 30 anys, deixa l'Havana i es queda a residir al poble del seus orígens.

Els Durall i Pujol. Els Durall i Pujol, que van ser set germans, van promoure la societat Pujol, Durall i Cía., dedicada a l'adob de pells que rebien principalment de l'Argentina, on va estar destacat durant uns anys Josep Durall i Pujol, que contrau matrimoni amb Dolors Serra i Galgay, dos fills dels quals, Josep i Joaquim, neixen a Buenos Aires els anys 1933 i 1934, respectivament.

La societat Durall Pujol y Cía., pel seu negoci de pells, necessitava rebre matèries primeres dels ports d'Amèrica del Sud, per la qual cosa, en vista de les crítiques circumstàncies que travessava el transport marítim, durant els anys de la Segona Guerra Mundial, decidí comprar i armar tres velers, el bergantí rodó *Josefa Mateu*, de 350 tones, el bergantí rodó *Antonia Pujol*, de 200 tones, i el bergantí-goleta *Joaquim Pujol*, de 3.000 tones.

Aquestes tres naus van tornar a ser armades pel capità lloretenc Just Marlès i Vilarrodona i estigueren en servei fins al final de la guerra. Podem dir que foren dels darrers velers, lligats d'alguna manera amb Lloret, que van fer la ruta d'Amèrica.

Martirià Botet i Rosalts. Consta només que va realitzar algun viatge a Cuba.

Pau Albà i Munter. De jove es trasllada a l'Havana, on treballa d'empleat en diversos establiments de la ciutat. Sovintegen les seves tornades a Lloret, on resideix la seva esposa Conxita Fàbregas i Tibau, amb qui té quatre fills: Joan, Pepita, Quimeta i Maria. El 9 de maig de 1905, quan tenia 42 anys, es naturalitza súbbit cubà, durant la presidència de Tomàs Estrada Palma. Mor a Lloret l'any 1909, quan només havia completat 46 anys.

Agustí Vilà Pannon.³² Fill de Joan Vilà i Balmanya i de Maria Pannon. Poc se sap d'Agustí Vilà Pannon si no és que el 1868 tenia 17 anys i feia dos anys que vivia a l'Argentina, on va morir a una edat no gaire avançada.

Josep Agustí Rosés. Se'n sap poca cosa. Possiblement arran de la independència de Filipines i Cuba va ser soldat en aquelles illes i va ser traslladat, també com a soldat a l'illa caribenya.

Josep Fàbregas i Montell. Fill de Josep Fàbregas i Margenat, mariner que va fer diversos viatges a l'illa de Cuba. Un cop aquest morí, l'any 1862, Josep Fàbregas i Montell és reclamat pel seu oncle, Joan Montell i Vilaseca, que regentava un magatzem de la família Gómez Mena.

A 15 anys Josep Fàbregas s'embarca cap a l'Havana a treballar en el mateix magatzem on treballa el seu oncle. Contreu matrimoni, per poders, amb Francesca Puig i Carles, natural de Regla, població propera a l'Havana. D'aquest matrimoni

32. Nebot d'Antoni Vilà Balmaya, avi del qui signa el present treball.

en neixen tres fills: dues noies, Anna Maria i Teresa, i un noi, Pepe. Només queda Teresa, que passa temporades a Lloret. Com la majoria dels que se'n van anar de joves, aconsegueix prosperar fins que es pot establir pel seu compte, juntament amb un cunyat, Jose Puig i Carles, i assoleix una posició força confortable. Retorna a Espanya en complir 41 anys i mor a l'edat de 62 anys. Deixa a l'Havana diverses propietats que són confiscades pel comandant Fidel Castro.

Salvador Bofill i Domènech. Germà del capità i armador lloretenc Benet Bofill i Domènech. De Salvador se sap que es va establir a Matanzas, on regia un comerç, al carrer de la Magdalena, de teles, fils i complements de vestir, i on segurament Salvador Bofill tenia el seu taller on exercia l'ofici de sastre. Va contreure matrimoni amb Leonor de Lamar, de la qual va tenir quatre filles.

Salvador emmalalteix a Cuba i, per recomanació facultativa, retorna a Lloret per observar si un canvi d'aires afavoreix la seva recuperació. Era la primera vegada que tornava al seu poble des de la seva partida a Cuba. Mor a Lloret en data desconeguda, però abans de morir promet a la seva germana Ventureta, que no té descendència, que una de les seves filles es traslladarà a Lloret per ser educada, com una filla, per la seva tia. Aquesta filla va ser la Maria.

Sembla, segons testimonis dels seus descendents, que la tia Ventureta, en lloc d'ocupar-se personalment de la Maria, l'envia a educar-se en un convent de monges de Figueres i, tots seguits, a un altre de Calella. Arribada a la majoria d'edat, Maria Bofill i Lamar contrau matrimoni amb Baldomer Frigola i Toll, que seran els pares d'Arseni Frigola i Bofill, els avis d'Arseni Frigola i Roca i els besavis d'Arseni Frigola i Bosch.

Joan Jordi i Mirumbent. Es dedicava a la pesca de la corbina en aigües del Mar del Plata.

Agustí Bandrich (a) Es Balener. Es dedicava a la pesca del *peje rey* en aigües del port de Montevideo.

Joan B. Font i Reiner. Tenia dos vaixells dedicats al cabotatge entre Puerto Rico i Santo Tomàs.

Nicolau Deulofeu i Gelats. Patró al servei exclusiu d'un gran *ingenio* per al transport de sucre a diferents ports.

Bonaventura Vidal i Macià. Patró del viver Cristina a l'illa de Cuba.

Pelegrí Macià i Granell. Pràctic a l'estret de Magallanes, amb residència a Punta Arenas.

Dintre d'aquest capítol s'ha extractat de la manera més propera possible tot allò que Joan Sala Lloberas explica en el seu llibre *Mirant enrere. El barri de Venècia de Lloret i la seva gent*. L'autor explica les ventures i desventures dels lloretencs que, segon la veu popular, van anar a Amèrica, limitant-se però a l'estudi dels lloretencs que vivien al barri de Venècia, que descriu fil per randa ja que, es pot

ben dir, és un bon coneixedor de totes les seves cases i famílies. Si l'hagués pogut fer extensiu a tot Lloret, la relació seria molt més extensa.³³

Els Domènech de can Moya. Els Domènech es van establir a Cuba amb un negoci de destil·leries. Els descendents passaven l'estiu a Lloret.

Antoni Llensa i Sala. Va recalcar a l'illa de Cuba amb la roba que portava a sobre, va treballar en els *ingenios*, fa ver de flequer i, rodolant d'una banda a l'altra, va aconseguir treballar per compte propi. Sacrificant-se pencant, i estalviant, remembrant els temps difícils que va deixar a Lloret, va arregar un capitalet per passar la resta de la seva vida sense problemes econòmics. Va contraure matrimoni amb una noia catalana, la senyora Paquita, amb la qual al cap de pocs anys retornaren a la vila que els va veure néixer. Aquí visqueren l'esborronadora experiència de perdre un fill de tendra edat.

Jaume Domènech, Tero. Sembla que el seu punt de recalada va ser la població de Cienfuegos, on es va dedicar a la pesca a bord d'una embarcació de Josep Marquès, un altre lloretenc que es guanyava la vida pescant. No va tenir sort i, segons el dir del poble, va ser un dels qui «els havia caigut sa maleta al passar l'Estret.» Era conegut amb el sobrenom de *Es Cubano*.

En Romà Llop. Un altre a qui la sort no va pas somriure. En terres d'Amèrica també va fer de pescador, fins i tot es va poder comprar una embarcació. Veient que no es faria ric, va retornar al poble i s'hi va poder comprar una casa i una vinya.

Miquel Tannus. Va ser un patró d'art que també es dedicava al salat del peix. Era propietari d'una xàvega. Ell mateix explicava que els seus fills, quan van deixar l'art, agafaren un sac ple de roba, s'embarcaren en un dels vaixells que feien la ruta d'Amèrica i no en varen tornar més.

Narcís Martí Xaine. De jove va fer uns quants viatges a l'illa de Cuba. Cansat de navegar es va quedar a la vila i va tornar al que havia deixat: l'art, els sardinals i «sa teranyina».

Eugeni Marquès, Gèniu Cadirer. Fill d'en Pep Cadirer i de Crestineta Cadirera, també va sentir la crida d'Amèrica. S'embarcà, als inicis del segle XX, vers Cienfuegos, on degué trobar-se *Es Cubano*, Romà Llop, Marquès i altres pescadors que, pel dir del poble, treien el fruit de les entranyes de la mar, llavors gairebé verges, del Carib. Ben aviat va retornar amb el silenci a les butxaques buides a recuperar la calma del nostre barri de Venècia.

Pericu Cols. Va passar una temporada a l'Havana, on treballava en un taller de planxadores. Quan retorna de Cuba va fer la viu-viu amb el pocs diners que havia estalviat i amb la pesca de la teranyina.

L'Agustí Arpí, l'avi Terrisser. Hom diu que en companyia d'un altre lloretenc va deixar Lloret per anar a fer fortuna a Amèrica. Però en arribar al port de

33. Per a més informació consulteu el llibre esmentat: Joan SALA LLOBERAS. *Mirant enrere. El barri de Venècia de Lloret i la seva gent*. Lloret de Mar: Ajuntament, 1995, p. 293, 304/305, 309/310, 317, 325, 375, 410-411, 434, 452-454, 494, 498, 510.

Barcelona va acomiadar-se del company. Com que no sabia nedar, en veure tant de mar, va fer marxa enrere i es va quedar a la ciutat comtal, on es va obrir camí.

Benvingut Castelló, *Es Canari*. L'any 1930 es ven la teranyina, les barques, els llums i els ormeigs a Joan Vidal, *Es Carboner*, i emprèn viatge vers Santiago de Xile per reunir-se amb el seu pare Salvador, el qual ja feia anys que vivia per aquelles latituds establert en el ram del comerç. Benvingut col·labora en el negoci del seu pare i, a costa d'anys de treball, es crea una situació folgada. No torna a seu Lloret i mor a la riba del Pacífic.

En Janet Miranius. Joan Sala Lloveras n'explica el següent: «Què va atraure en Janet Miranius, d'arrels pescadores, després d'haver passat l'Atlàntic, per embarcar-se en un vaixell anglès rumb a mars i països desconeguts? Per la manera de ser? Era d'esperit individualista? Per què no hi havia on triar?». I en Janet ho explicava a la seva manera molt personal: «Vaig doblar el cap de Bona Esperança, vaig navegar per la Mar Índica, vaig desembarcar a Austràlia, Nova Zelanda i altres illes, i per la ruta del Pacífic vaig tornar pel cap de Hornos» i acabava dient: «He fet la ruta de Magallanes.»

En Tanet. Home que sobrevivia amb el que podia espigolar d'anar a tirar l'art, un bon dia li apareix la dèria d'anar a fer fortuna a Cuba. S'embarca rumb a l'Havana i, estalviant uns pocs pesos arriba a establir una *bodeguiña* freqüentada per mariners, pescadors i gent de color. Retornat a Lloret, el troben mort penjat d'una biga.

Joaquim Jordi, *el Ros Deri*. Fill de pares que havien emigrat a l'Uruguai, on s'havia establert feia anys el seu pare, va veure la primera llum a Montevideo. Ben poc després del seu naixement, embarcaren per venir a Lloret i no moure-se'n mai més.

Salvador Domènech, *Vador Xarpa*. Poca cosa se sap de l'estada d'aquest lloretenc a Amèrica, només que després de mitja vida dedicada a la terra i a la pesca, decideix canviar d'escenari i volar vers nous horitzons.

En Guerau Domènech, *l'avi Bosquetà*. Va ser un de tants que s'embarcaren de mariner, que anaven i venien de Cuba. Es desconeix si va fer uns quants viatges o si s'hi va quedar cercant la llum que tots i buscaven.

L'hortelà Sinembargo. Es diu que va ser l'únic lloretenc que va participar en la guerra contra els insurrectes.

En Geroni Sala Gelats, *En Geroni Trons*. No se sap del cert quants viatges va fer a Amèrica. Però el que sí sembla cert és que de tornada del seu últim viatge va viure una experiència a punta d'alba d'una de les singladures. Sense saber com, es va trobar a l'aigua en ple Atlàntic, però va poder ser rescatat, amb no pocs treballs.

En Vador Muixó. Va navegar en un dels vaixells que feien la ruta d'Amèrica. En va tornar, hem de creure, amb poca cosa.

Conclusió

Fins aquí tot el que s'ha espigolat de la informació que hem tingut a l'abast. Queda molt per fer per a acabar de rescabalar aquesta, potser petita però veritable, memòria d'una parcel·la no pas menyspreable del nostre passat.

Deixo en aquest punt aquest modest intent de recopilar el major nombre de lloretencs que anaren a descobrir nous horitzons en terres d'Amèrica. El deixo no pas com un punt i final, sinó obert, per si pot servir perquè altres investigadors aprofundeixin en el tema, completant-lo amb el que encara reposa als arxius i també, si és possible, amb les aventures i desventures, els èxits i les decepcions de molts dels qui consten en les relacions que es mostren i d'altres que no he sabut trobar...

f. c. o.

Bibliografia

Gran Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1976.

CIFRE DE LOUBRIEL, Estela. *La formación del pueblo puertorriqueño. La contribución de catalanes, baleàricos y valencianos*. San Juan de Puerto Rico: Instituto de Cultura Puertorriqueña, 1975.

DABAN MASSANA, Joaquim. *Les múltiples possibilitats d'estudi que ofereixen els fons privats. L'exemple de Josep Ball·llatias i Mont. Anàlisi de l'estada a Cuba a través de a correspondència familiar: 1908-1914*, dins *El Patrimoni documental : Catalunya-Cuba : actes del II Fòrum de Municipis Indians*, Begur: Fundació Catalana Begur-Cuba, 2007.

MANENT, Albert (dir.). *Diccionari dels catalans d'Amèrica: contribució a un inventari biogràfic, toponímic i temàtic*. Barcelona: Comissió Amèrica i Catalunya, Generalitat de Catalunya, 1992.

SALA LLOBERAS, Joan. *Mirant enrere. El barri de Venècia i la seva gent*, Lloret de Mar: Ajuntament, 1995.

VILÀ GALÍ, Agustí M. «Els "americanos" i els altres», *Recull*, any LXXIV, núm. 1665, Blanes, 1994.

Arxius

Arxiu de Protocols de Barcelona

Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners

Arxiu familiar d'A.M. de L.

Servei d'Arxiu Municipal de Lloret de Mar

